ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Reporting trvale udržitelného rozvoje ve vybraném podnikatelském subjektu

Reporting of sustainable development in a selected business entity

Bc. Kristýna Kožmínová

Plzeň 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Reporting trvale udržitelného rozvoje ve vybraném podnikatelském subjektu“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

Plzeň dne 19.4.2024 v. r. *Kristýna Kožmínová*

Zásady pro vypracování práce

1. Zpracujte teoretická východiska k problematice udržitelného rozvoje.
2. Definujte pojem reporting trvale udržitelného rozvoje.
3. Představte podnikatelský subjekt a jeho vztah k podnikání v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje.
4. Analyzujte současný stav reportingu udržitelného rozvoje ve vybraném podniku.
5. Zhodnoťte stav udržitelného rozvoje ve vybraném podniku a navrhněte případná zlepšení.

Studijní program

Ekonomika a management: Podniková ekonomika a management

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala paní Ing. Lucii Vallišové, Ph.D., za cenné připomínky a odborné rady při vedení mé diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala majiteli firmy Biopekárna Zemanka panu Janu Zemanovi, obchodnímu řediteli Aleši Kadlečkovi a všem dalším zaměstnancům podniku, kteří byli velice ochotní a poskytli mi potřebné informace nezbytné pro vypracování této práce.

Obsah

Úvod 6
1 Úvod do problematiky trvale udržitelného rozvoje 8
1.1 Definice udržitelného rozvoje 8
1.2 Základní principy a pilíře 9
1.2.1 Ekonomický pilíř 10
1.2.2 Sociální pilíř 11
1.2.3 Environmentální pilíř 11
1.3 Vývoj trvale udržitelného rozvoje 12
1.4 Cíle udržitelného rozvoje OSN 16
1.5 Indikátory trvale udržitelného rozvoje 19
1.6 Česká republika 2030 21
1.6.1 Lidé a společnost 22
1.6.2 Hospodářský model 22
1.6.3 Odolné ekosystémy 22
1.6.4 Obce a regiony 23
1.6.5 Globální rozvoj 23
1.6.6 Dobré vládnutí 23
1.7 Udržitelný rozvoj v různých sektorech ekonomiky 24
1.7.1 Udržitelnost v cestovním ruch 24
1.7.2. Udržitelnost v průmyslu 24
1.7.3 Udržitelnost v dopravě 25
1.7.4 Udržitelnost v energetice 25
1.7.5 Udržitelnost v zemědělství 25
1.8 Přínosy trvale udržitelného rozvoje pro organizaci 26
2 Reporting trvale udržitelného rozvoje 28
2.1 Výhody a nevýhody reportování o trvale udržitelném rozvoji 32
2.2 Společenská odpovědnost firem – CSR 32
2.3 ESG reporting 33
3 Charakteristika podniku zvoleného podniku a vztah k trvale udržitelnému rozvoji 35
3.1 Charakteristika vybraného podnikatelského subjektu 35
3.2 Historie firmy 36
3.3 Produkty firmy 36
3.4 Mise a vize firmy 37

3.5 Strategie udržitelnosti do roku 2027 ... 37
3.6 Získané ocenění v oblasti udržitelnosti zvoleného podniku ... 40
3.7 Podpora a spolupráce zvoleného podniku s ostatními organizacemi ... 41
4 Současný stav reportingu udržitelného rozvoje ve vybraném subjektu ... 43
4.1 Zveřejňování nefinančních informací ve zvoleném podniku ... 43
4.2 Struktura reportingu udržitelnosti ve zvoleném podniku ... 44
4.3 Aktivity zvoleného podniku v rámci environmentálního pilíře ... 44
4.3.1 Spotřeba vody ... 45
4.3.2 Odpadová politika ... 45
4.3.3 Spotřeba energie ... 46
4.3.4 Uhlíková stopa ... 47
4.3.5 Spotřeba materiálu ... 48
4.4 Aktivity zvoleného podniku v rámci ekonomického pilíře ... 50
4.4.1 Rozvoj nových produktů ... 50
4.4.2 Spolupráce s lokálními dodavateli a odběrateli ... 51
4.4.3 Rozvoj regionu ... 52
4.4.4 Kladné vztahy s investory ... 53
4.5 Aktivity zvoleného podniku v rámci sociálního pilíře ... 53
4.5.1 Vzdělávání a školení ... 54
4.5.2 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ... 55
4.5.3 Rovné zacházení ... 55
4.5.4 Motivační systém odměn ... 56
4.5.5 Dobrovolnický systém ... 57
4.5.6 Den otevřených dveří ... 57
5 Zhodnocení stavu udržitelného rozvoje ve firmě a návrhy zlepšení ... 59
5.1 Zhodnocení environmentálních aktivit ... 59
5.2 Zhodnocení ekonomického pilíře ... 64
5.3 Zhodnocení sociálního pilíře ... 65
5.4 Celkové zhodnocení reportingu udržitelnosti ... 67
Závěr ... 69
Seznam použitých zkratek ... 72
Seznam tabulek ... 79
Seznam obrázků ... 80

Úvod

Pojmy udržitelnost a trvalý udržitelný rozvoj jsou v posledních letech velmi aktuálními tématy, které se řeší v médiích, odborné literatuře, ve firmách ale i v právních předpisech. Podstatou udržitelného rozvoje je naplnění tří pilířů, a to ekonomického, environmentálního a sociálního, které spolu souvisí a jsou navzájem propojeny. Sedmnáct cílů udržitelného rozvoje OSN (SDGs) upravují program rozvoje na období 2015 až 230 v celosvětovém měřítku. Česká republika se zavázala k realizování těchto cílů a v roce 2023 byla osmá ve světě ze 166 hodnocených zemí v plnění cílů OSN. Tyto cíle se dotýkají výrobních podniků, cestovního ruchu, energetiky a dalších sektorů. Česká republika přijala strategický rámec Česká republika 2030, kterým se zavazuje naplnění 17 cílů OSN. Naplnění toho strategického rámce zvýší kvalitu života ve všech regionech a nasměřuje Česko k rozvoji, který je udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce

Cílem první části této diplomové práce je zpracování teoretického východiska k problematice udržitelného rozvoje. Jsou zde představeny cíle udržitelného rozvoje OSN a výše zmíněný Strategický rámec Česká republika 2030. Dalším cílem je představení pojmu reporting trvale udržitelného rozvoje a pojmy s ním související. Reporting trvale udržitelného rozvoje již v dnešní době mají dle právního předpisu povinnost zveřejňovat velké účetní jednotky nebo velké konsolidující účetní jednotky velké skupiny, které jsou subjektem veřejného zájmu, pokud k rozvahovému dni překročí kritérium průměrného počtu 500 zaměstnanců v průběhu účetního období. Lze očekávat, že i malé a střední firmy budou mít legislativní povinnost reporting o udržitelnosti zpracovávat a zveřejňovat.

Pro zpracování praktické části této práce byla vybrána firma Biopekárna Zemanka s.r.o., která je v první části praktické práce představena a je zde uveden vztah firmy k podnikání v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje. Podnik v roce 2021 začal aplikovat principy cirkulární ekonomiky, využívá zbytkové potraviny a používá 100 % recyklovaný materiál. Podnik Biopekárna Zemanka od samého začátku svého působení se snaží co nevíce myslet na životní prostředí. Usiluje o co nejmenší zatížení a znečištění životního prostředí, čemuž přizpůsobil i výrobu a provoz celé firmy. Firma i přesto, že nemá zákonnou povinnost vydávat a zveřejňovat zprávu o udržitelnosti, z vlastní iniciativy tuto zprávu vydává a zveřejňuje na svých webových stránkách pod názvem Report udržitelnosti Biopekárny Zemanka a příslušný rok. Tento report vydává od roku 2020. V práci je dále uvedena mise, vize a cíle firmy.

Informace o firmě byly čerpány z webových stránek a reportu udržitelnosti podniku. Ve firmě byl prováděn výzkum, byl prověřen celý chod firmy a následně byly vedeny rozhovory s účastníky výzkumu, kterými byli majitel firmy Jan Zeman, obchodní ředitel Aleš Kadleček a další zaměstnanci z administrativy i výroby. Celkem rozhovor byl veden s 34 zaměstnanci, kteří jsou zaměstnáni na hlavní pracovní poměr. Cílem výzkumu bylo zjistit, zda jsou zaměstnanci spokojeni se sociálním pilířem udržitelného rozvoje firmy a dále, zda jsou informace v Etickém kodexu a Reportu udržitelnosti, které firma vydala, uvedeny správně a pravdivě. Dále bylo cílem výzkumu najít další environmentální a ekonomické aktivity, které firma neuvádí v reportu udržitelnosti.

V druhé části praktické práce je analýza současného stavu reportingu udržitelného rozvoje v podniku. Poté jsou zde vypsány aktivity ke každému pilíři udržitelného rozvoje, které ve firmě fungují. Závěrem práce je celkové shrnutí a zhodnocení stavu udržitelného rozvoje ve firmě, kde jsou navržena zlepšení aktivit dle každého pilíře, včetně finančních propočtů.

1 Úvod do problematiky trvale udržitelného rozvoje

1.1 Definice udržitelného rozvoje

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, trvale udržitelný rozvoj definuje jako „*takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“.

Základní pojetí udržitelného rozvoje popisuje definice ze Zprávy pro Světovou komisi OSN pro životní prostředí a rozvoj nazvané Naše společná budoucnost. Tu v roce 1987 předložila její tehdejší předsedkyně Gro Harlem Brundtlandová: (Trvale) udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby (Gošová, 2011).

Ministerstvo životního prostředí (2023) uvádí, že Udržitelný rozvoj je takový druh rozvoje, který se zároveň snaží odstranit nebo zmírnit negativní projevy dosavadního způsobu vývoje lidské společnosti. Minulý i současný vývoj založený především na ekonomickém růstu se nezvratně podepisuje na podobě a fungování naší planety. Většina přírodních zdrojů je konečná a jejich nadměrné čerpání naši planetu poškozuje, jedná se tudíž v podstatě o rozvoj na dluh.

Existují snahy vysvětlit řadu definic udržitelného rozvoje graficky, například pomocí Vennova diagramu (Obr. 1), přičemž jde o vysvětlení příslušnosti prvků do množiny včetně vztahů mezi množinami (Vrabcová, 2011).

Obr. 1: Udržitelnost znázorněná Vennovým diagramem

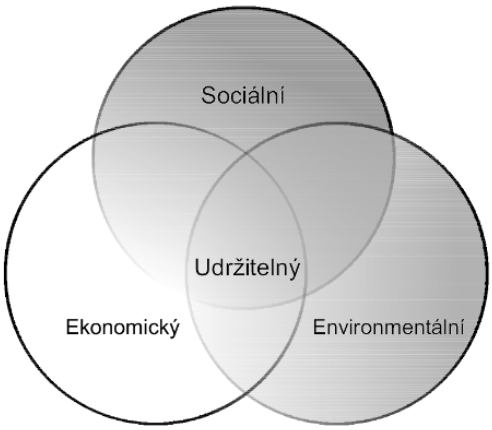

Zdroj: Vrabcová, 2011

Jak je patrné z Obr. 1 Vennův diagram je tvořený uzavřenými křivkami, přičemž body uvnitř představují prvky množiny. Je zřejmé, že všechny tři aspekty jsou zcela nezbytné, poněvadž ekonomická udržitelnost poskytuje budoucí příjmy, zdroje a stabilní prostředí pro investory, environmentální udržitelnost poskytuje ekosféru, jež podporuje a chrání život, a sociální udržitelnost poskytuje funkční společnosti a záruky dodržování lidský práv (Vrabcová, 2011).

1.2 Základní principy a pilíře

Podstatou udržitelného rozvoje je naplnění tří základních cílů:

- sociální rozvoj, který respektuje potřeby všech,
- účinná ochrana životního prostředí a šetrné využívání přírodních zdrojů,
- udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti.

Základní principy udržitelného rozvoje vychází z dokumentu Agenda 21, který byl na konferenci schválen v Rio de Janeiru. Mezi tyto principy patří:

- Propojení základních oblastí života – jedná se o ekonomické oblasti, sociální oblasti a životní prostředí; řešení zohledňující pouze některé z nich není dlouhodobě efektivní,
- Dlouhodobá perspektiva – každé plánované rozhodnutí je třeba zvažovat z hlediska dlouhodobých dopadů, je zapotřebí strategicky plánovat,
- Kapacita životního prostředí je omezená – omezené množství není jen zdrojů surovin, látek a funkcí potřebných k životu, ale také prostoru pro odpady a znečištění všeho druhu,
- Předběžná opatrnost – důsledky některých našich činností nejsou vždy známé, nebo naše poznání zákonitostí fungujících v životních prostředí je stále ještě na nízkém stupni, a proto je třeba opatrnosti,
- Prevence – je mnohem efektivnější než následné řešení dopadů; na řešení problémů, která již vzniknou, musí být vynakládáno mnohem větší množství zdrojů,
- Kvalita života – má rozměr nejen materiální, ale také společenský, etický, estetický, duchovní, kulturní a další, lidé mají přirozené právo na kvalitní život,
- Sociální spravedlnost – příležitosti a zodpovědnosti by měly být děleny spravedlivě mezi země, regiony i mezi rozdílné sociální skupiny,
- Zohlednění vztahu „lokální – globální“ – poukazuje na dopady činností na místní úrovni, které ovlivňují problémy na globální úrovni, vytvářejí je nebo je mohou řešit,

- Vnitrogenerační a mezigenerační odpovědnost – povinnost zabezpečení národností, rasové i jiné rovnosti, respektování práv všech současných i budoucích generací na zdravé životní prostředí a sociální spravedlnost,
- Demokratické procesy – zapojení veřejnosti již od počáteční fáze plánování, vytváří se tak nejen objektivnější plány, ale také obecná podpora pro jejich realizaci (Mušková, 2018).

Udržitelný rozvoj představuje rovnováhu mezi třemi pilíři: ekonomický, sociální a environmentální pilíř. Tyto pilíře jsou propojeny a vzájemně se ovlivňují, a proto je důležité je brát v úvahu při rozhodování a plánování ve všech oblastech života. (Koten, 2021). Symbolické heslo pro tuto rovnováhu je: LIDÉ – PLANETA – PROSPERITA.

Některá literatura uvádí ještě čtvrtý pilíř, kterým je kulturní (Koten, 2021).

1.2.1 Ekonomický pilíř

Tento pilíř se věnuje hospodářskému růstu, nezaměstnanosti, mezinárodnímu obchodu, globalizaci, rozvoji regionů či organizaci firem ve vztahu k ostatním dvěma pilířům. Ekonomický pilíř se zabývá tím, jak zachovat ekonomický blahobyt aniž by byl omezován environmentální blahobyt. Možnosti ekonomického růstu se odvíjí od možností, které poskytuje životní prostředí, resp. přírodní zdroje. Z toho vyplývá, že naše ekonomika by měla zohledňovat limity životního prostředí. Do ekonomického pilíře patří témata, která většinou přímo souvisí s procesem výroby a spotřeby, při němž v současnosti dochází ke kumulaci zisku, ovšem za obrovského plýtvání přírodními zdroji. Ve výrobním procesu dochází k přetváření přírodních zdrojů na produkty, kde vzniká nevyužitý odpad, případně odpad zdraví nebezpečný. V další fázi, kterou je fáze spotřební, dochází ke spotřebě produktu, po vyčerpání produktu vzniká opět další odpad. Tento proces značí to, že na začátku se využijí omezené přírodní zdroje a na konci vzniká pouze odpad. Proto je cílem mít takovou ekonomiku, která tvoří zisk a zároveň funguje jako koloběh (Týden udržitelnosti, 2023).

Příkladem ekonomické udržitelnosti je implementace konceptu zeleného podnikání. Firmy mohou například snižovat odpady a znečištění ve svých výrobních procesech, investovat do technologií s nízkou spotřebou energie a vody, a přecházet na recyklovatelné a obnovitelné materiály. Zároveň by měly dodržovat etické pracovní podmínky, podporovat spravedlivé obchodování a dodržovat lidská práva. Dalším aspektem ekonomické udržitelnosti je správa zdrojů a odpadů. To zahrnuje efektivní využívání surovin a minimalizaci odpadu. Příkladem je

využívání principů kruhového hospodářství, které podporuje recyklaci a znovupoužívání materiálů, a snižování spotřeby a plýtvání zdroji (Koten, 2021).

1.2.2 Sociální pilíř

Sociální pilíř se zabývá soudržností mezi jednotlivými generacemi nebo společenskými skupinami, rovnými právy, přístupem ke vzdělání nebo omezováním chudoby. V současném světě i přes materiální růst neroste pocit štěstí a životní pohody. Bohatí na úkor chudých nashromažďují stále více majetku. Lidé jsou znechucení z politiky a ztrácí zájem o veřejné dění, vzrůstá nevraživost mezi různými skupinami lidí. Ve vyspělých společnostech roste počet lidí, kteří sice žijí v materiálním blahobytu, ale zato jsou sužováni pocitem samoty a vykořenění. Tyto faktory ve společnosti způsobují nestabilitu, která se projevuje na občanských nepokojích, protestech, či jen prostou všudypřítomnou naštvaností vůči těm, s nimiž nesdílíme stejný názor. Naproti tomu udržitelná společnost musí být stabilní a spravedlivá. Je to společnost vzdělaných, odpovědných a aktivních občanů, kteří se zajímají o své okolí, angažují se ve společenském dění v komunitách, spolcích, či politických stranách. Je to společnost lidí, kteří mají úctu k druhým, respektují odlišnosti a jsou otevření dialogu. Je to společnost rozmanitá, ale přitom soudržná. Nikdo není vylučován na základě odlišností v názorech, pohlaví, národnosti, etnicitě či kompetencích. Je to společnost, která každému umožňuje plně naplnit svůj potenciál ve vzdělání a v důstojném pracovním uplatnění (Týden udržitelnosti, 2023).

Sociální pilíř se ve firmě zaměřuje na zajištění rovnosti, spravedlnosti a kvality života pro všechny zaměstnance. Jeden z klíčových prvků sociálního pilíře je sociální spravedlnost. To zahrnuje zajištění rovných příležitostí, přístupu k vzdělání, zdravotní péči, bydlení a zajištění základních lidských potřeb pro všechny. Příkladem je podpora programů sociálního zabezpečení, vzdělávacích grantů pro znevýhodněné skupiny, a podpora rozvoje komunitních center a služeb. Dalším aspektem sociálního pilíře je ochrana lidských práv a pracovních práv. Firmy by měly dodržovat práva svých zaměstnanců, zabraňovat diskriminaci a vykořisťování a podporovat bezpečné a zdravé pracovní podmínky. Měly by také přispívat k rozvoji místních komunit, například prostřednictvím zapojení do dobrovolnických aktivit nebo podpory místních neziskových organizací (Koten, 2021).

1.2.3 Environmentální pilíř

Soustředí se na omezování znečištění životního prostředí, šetrnost při těžbě a spotřebě neobnovitelných zdrojů, ochranu vzácných ekosystémů nebo boj s klimatickými změnami. Svět

je závislý na přírodních zdrojích, proto je zapotřebí s nimi nakládat hospodárně tak, aby v budoucnu nedošly. Přírodními zdroji jsou materiály (dřevo, kovy, fosilní paliva atd.), ale i nehmotné věci jako energie nebo zdroje, na nichž přímo závisí populace biologicky (voda, vzduch, půda, slunce…). Kromě těchto zdrojů lidé závisí na přírodě i psychicky (jezdí si odpočinout do přírody apod.) Pokud se některý ze zdrojů zcela vyčerpá, bude se lidem na Zemi žít hůře, případně to znemožní život na Zemi (Týden udržitelnosti, 2023).

Dalším aspektem ekologického pilíře je ochrana biodiverzity. Jedním z konkrétních příkladů je vytváření přírodních rezervací a chráněných oblastí, které slouží jako útočiště pro ohrožené druhy rostlin a zvířat. Zároveň je důležité snižovat emise skleníkových plynů, například ježděním MHD, podporou cyklistiky a pěšího stylu života a podporou energeticky úsporných technologií ve výrobě a spotřebě. (Koten, 2021).

Čtvrtým pilířem, který některá literatura uvádí, je kulturní pilíř. Kulturní pilíř se týká ochrany kulturní identity, tradic a hodnot a podporuje udržení a rozvoj kulturního dědictví. Klíčovým prvkem kulturního pilíře je ochrana a respektování kulturního rozmanitosti. To zahrnuje zachování a obnova historických památek, tradic, řemesel a jazyků. Příkladem kulturního pilíře je podpora místních umělců a řemeslníků, kteří předávají tradiční dovednosti a způsoby vyjadřování. Dále je důležité podporovat kulturní akce a festivaly, které slouží k oslavě a sdílení různých kultur a tradic. Tím se přispívá k vytváření inkluzivního a respektujícího prostředí. Dalším aspektem kulturního pilíře je vzdělávání a povědomí o kulturním dědictví. Je důležité vzdělávat lidi o historii, tradicích a kulturních hodnotách svého regionu nebo komunity, aby se tato dědictví uchovala pro budoucí generace. Kulturní vzdělání by mělo být začleněno do školních osnov a mělo by se podporovat i mimo školu prostřednictvím muzeí, galerií a kulturních institucí (Koten, 2021).

1.3 Vývoj trvale udržitelného rozvoje

Tato kapitola bude zaměřena na vývoj udržitelného rozvoje jak na mezinárodní úrovni, tak evropské i české. Tučně jsou zvýrazněny roky, které byly klíčové pro rozvoj udržitelného rozvoje.

Mezinárodní vývoj

V sedmdesátých letech 20. století Stockholmská konference OSN prohlásila nutnost racionálnějšího využívání zdrojů a zlepšení životního prostředí, provedla analýzu negativních stránek hospodářské činnosti. Studie kritických environmentálních problémů, vypracovaná

skupinou předních vědců pod zkratkou MIT (Massachusetts Institute of Technology), potvrdila, že nekonečný růst není možný v prostředí limitovaných zdrojů. Publikace Meze růstu (známá jako První zpráva Římského klubu) řešila možnosti vytvoření podmínek environmentální a ekonomické stability, která je trvale udržitelná a dále se zaměřila na rizika ohrožující další existenci lidstva a biosféry. V roce 1980 vypracovaly tři světové organizace (Mezinárodní svaz na ochranu přírody, Program OSN na ochranu životního prostředí a Světový fond na ochranu přírody) dokument Světová strategie ochrany životního prostředí. Jde o první oficiální dokument akceptující pojem trvale udržitelný rozvoj (Zázvorka, 2007).

V roce **1987** zpráva Naše společná budoucnost byla přijata Valným shromážděním OSN. Zpráva byla vypracována Světovou komisí pro životní prostředí. Ve zprávě je poprvé definován pojem trvale udržitelný rozvoj, též spojila pojem trvalé udržitelnosti s požadavkem sociální rovnosti. Důležitým přelomem se stala konference v roce **1992** v Rio de Janeiru, kde byla schválená Deklarace o životním prostředí a rozvoji (Charta Země) obsahující 27 principů trvale udržitelného rozvoje a ustanovení Agendy 21, což je podrobný akční plán v oblasti ochrany životního prostředí. V roce 1993 byl ustaven Výbor OSN pro trvale udržitelný rozvoj. Na třetí konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu v Kjótu byl přijat Kjótský protokol, který určuje průmyslovým zemím, o kolik musí do období let 2008-2012 snížit své emise oxidu uhličitého, metanu, oxidu dusného, fluorovaných uhlovodíků a hexafluoridu síry. V roce 1998 na ministerském zasedání Rady OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) v Paříži byl prohlášen trvale udržitelný rozvoj za prioritu členských zemí. Na konferenci v Rio de Janeiru navázal v roce 2000 Summit tisíciletí v New Yorku. V roce 2002 se konala Celosvětová konference OSN o udržitelném rozvoji v Johannesburgu (Zázvorka, 2007). V roce 2005 byl dokončen projekt „Hodnocení ekosystémů na přelomu tisíciletí“ (Millennium Ecosystem Assessment), který byl odstartován generálním tajemníkem OSN Kofi Annanem a který vycházel ze základních mezinárodních smluv o ochraně přírody — Úmluva o biologické rozmanitosti (biodiverzitě), Úmluva o boji proti rozšiřování pouští (desertifikaci), Úmluva o mokřadech, Úmluva o ochraně stěhovavých druhů atd. Projekt provedl syntézu vědeckých poznatků o změnách ekosystémů a jejich dopadech na kvalitu života, aby se pokusil o modelovaní možného vývoje v 21. století. V roce **2012** se uskutečnila konference OSN o udržitelném rozvoji, pro níž se také udává název Rio+20. Na této konferenci byl přijat dokument Budoucnost, kterou chceme. V dokumentu jsou potvrzeny staré závazky a věnována pozornost konceptu zelené ekonomiky. V současné době je Agenda 2030 nejvýznamnější

dokument, který vzešel z Konference OSN o udržitelném rozvoji v New Yorku v roce **2015**. Je v něm stanoveno 17 cílů, které by měly státy naplnit do roku 2030 (Wikipedia, 2023).

Vývoj v Evropě

První opravdový předchůdce současného pojetí udržitelnosti se objevuje v osvícenství v pozdním 17. a na počátku 18. století v Evropě. O udržitelnosti se začalo mluvit zejména v Německu, Francii a Anglii. V té době se jednalo o problém s přílišným kacením lesů. Lesy byly nesmírně důležité pro předprůmyslové společnosti, a to celosvětově, protože dřevo představovalo hlavní zdroj energie. S rostoucím objemem zemědělství a lesnictví se začaly objevovat lidé, kteří se obávali, že nedbalé drancování přírodních zdrojů by mohlo ohrozit ekonomiku, a proto se zaměřili se na zkoumání možných důsledků těchto obrovských ztrát lesů. Zastávali názor, že vlivem ztrát lesů nedojde sice nutně ke kolapsu společnosti, ale určitě k zániku průmyslu a společnosti, kterou tehdy znali. Začali proto prosazovat koncept, který byl později nazýván jako udržitelné lesnictví. S termínem udržitelnost (v němčině Nachhaltigkeit) přišel poprvé Hans-Carl von Carlowitz v roce 1713, který hovořil o potřebě zajištění nepřetržité dodávky dřeva, aby kovárny a doly v Sasku mohly i nadále fungovat. Mezi lety 1700 a 1850 bylo ztraceno cca 25 milionů hektarů lesa v Evropě. K ústupu těžby dřeva dochází v polovině 19. století a to díky snadnější těžbě uhlí. Došlo k vyřešení problému s úbytkem lesů, avšak těžba uhlí a průmyslová revoluce, jak víme, s sebou přinesly problémy nové. Jako jeden z prvních hovořil o udržitelnosti v této době i konzervativní kazatel a raný demograf Thomas Malthus, který byl znepokojen tím, že lidé brzy překročí limity přírodních zdrojů. Jeho varování o možné zkáze, kterou přináší přelidnění, mělo obzvlášť velký vliv na tehdejší oblast udržitelnosti (flagshipimpact. 2015). Za významný programový dokument zohledňující tyto nové přístupy lze označit Aalborgskou chartu, přijatou v roce 1994 účastníky Evropské konference o udržitelných městech. V roce 1994 vyšla publikace Evropa 2000+ Evropské komise, s hlavními zásadami územního rozvoje států Evropské unie (Zázvorka, 2007). V roce **2001** byla přijata první Strategie udržitelného rozvoje EU, která zahrnovala dlouhodobé cíle. Strategie EU z roku **2006** navazuje na první Strategii udržitelného rozvoje EU a je reakcí na nadále přetrvávající neudržitelné trendy, zejména v případě změn klimatu a spotřeby energie (Český statistický úřad, 2014). V roce **2010** byla přijata strategie Evropa 2020, která představovala zastřešující hospodářskou strategii Evropské unie pro období 2010 až 2020 (Vláda České republiky, 2022). V roce **2016** ve Štrasburku Evropská komise vydala sdělení o dalších krokách k udržitelné evropské budoucnosti, ve kterém se zavazuje k naplnění cílů Agendy 2030 (eur-lex, 2016).

Vývoj v České republice

V roce **2004** vláda ČR schválila Strategii udržitelného rozvoje ČR, která zahrnuje tři základní pilíře. Ekonomický pilíř, ve kterém je uvedeno posilování konkurenceschopnosti ekonomiky. Environmentální pilíř zahrnuje ochranu přírody, životního prostředí, přírodních zdrojů a krajiny, environmentální limity. Sociální pilíř se zaměřuje na posílení sociální soudržnosti a stability. Dále ve strategii je zahrnutá kapitola Výzkum a vývoj, vzdělání, která se zaměřuje na dosažení vysoké úrovně vzdělanosti ve společnosti a tím i zajištění konkurenceschopnosti české společnosti. Dalšími kapitolami je Evropská mezinárodní kontext a Správa věcí veřejných (Úřad vlády ČR, 2004). V roce **2010** vláda schválila Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR, který se opírá o 5 prioritních os:

- 1. prioritní osa – společnost, člověk a zdraví (zlepšování podmínek pro zdravý život, zlepšování životního stylu a zdravotního stavu populace, přizpůsobit politiky a služby demografickému vývoji a podpořit mezigenerační a rodinnou soudržnost)
- 2. prioritní osa – ekonomika a inovace (podpora dynamiky národní ekonomiky a posilování konkurenceschopnosti, zajištění energetické bezpečnosti státu a zvyšování energetické a surovinové efektivity hospodářství, rozvoj lidských zdrojů, podpora vzdělání, výzkumu a v vývoje)
- 3. prioritní osa – rozvoj území (upevňování územní soudržnosti, zvyšování kvalitiky života obyvatel území, účinněji prosazovat strategické a územní plánování)
- 4. prioritní osa – krajina, ekosystémy a biodiverzita (ochrana krajiny jako předpoklad pro ochranu druhové diverzity, odpovědné hospodaření v zemědělství a lesnictví, adaptace na změny klimatu)
- 5. prioritní osa – stabilní a bezpečná společnosti (posilování sociální stability a soudržnosti, efektivní stát, kvalitní veřejná správa a rozvoj občanského sektoru, zvyšování připravenosti ke zvládání dopadů globálních a jiných bezpečnostních hrozeb a rizika a posilování mezinárodních vazeb) (Úřad vlády ČR, 2010).

Českou odpovědí na přijetí globální rozvojové agendy Valným shromážděním OSN v New Yorku v září 2015 je Strategický rámec Česká republika 2030, jež přenáší do domácího prostředí 17 Cílů udržitelného rozvoje. Tento strategický dokument byl schválen v roce **2017** a nahradil Strategický rámec udržitelného rozvoje z roku 2010 (mzp, 2023). Nutno podotknout, že Česká republika patrně závazky do roku 2030 nenaplní. Problémem je upřednostňování hospodářského rozvoje, škrty v sociální oblasti, mediální blokace informací o skutečném stavu životního prostředí a sociálního systému, a nezájem ze strany jak politiků, tak veřejnosti. Ve

srovnání se západními evropskými zeměmi již dnes Česká republika na půdě udržitelnosti velmi zaostává (Wikipedia, 2023). Strategický rámec Česká republika 2030 bude podrobněji rozebrán v kapitole 1.6.

Celkové shrnutí historie vývoje udržitelného rozvoje znázorňuje Obr. 2.

Obr. 2: Vývoj problematiky udržitelného rozvoje

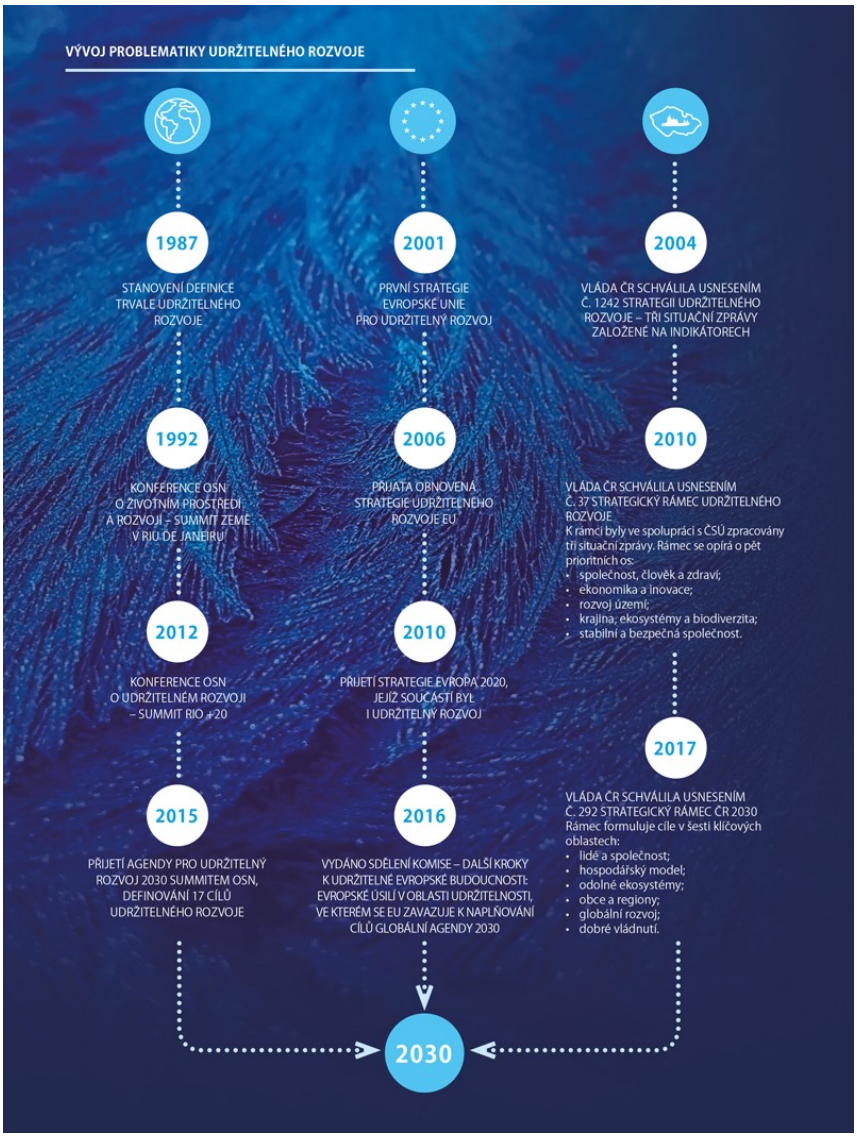

Zdroj: Valinová, 2018

1.4 Cíle udržitelného rozvoje OSN

Planeta Země se potýká s velkými ekonomickými, sociálními i environmentálními problémy. Proto se v roce 2015 rozhodli všechny členské státy podepsat 17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs). Tyto cíle představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) (OSN, 2023a).

1. cíl – Konec chudoby – Tento cíl se zaměřuje na odstranění chudoby ve všech jejích formách všude na světě (OSN, 2023b).

2. cíl – Konec hladu – V tomto cíli je zahrnuto vymýtit hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství (OSN, 2023c).

3. cíl – Zdraví a kvalitní život – Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku (OSN, 2023d).

4. cíl – Kvalita vzdělání – Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny (OSN, 2023e).

5. cíl – Rovnost můžu a žen – Dosáhnout genderové rovnosti a posílit postavení všech žen a dívek (OSN, 2023f).

6. cíl – Pitná voda, kanalizace – Zajistit všem dostupnost vody a sanitačních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi (OSN, 2023g).

7. cíl – Dostupné a čisté energie – Zajistit přístup k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny (OSN, 2023h).

8. cíl – Důstojná práce a ekonomický růst – Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny (OSN, 2023i).

9. cíl – Průmysl, inovace a infrastruktura – Vybudovat odolnou infrastrukturu, podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a inovace (OSN, 2023j).

10. cíl – Méně nerovností – Snížit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi (OSN, 2023k).

11. cíl – Udržitelná města a obce – Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce (OSN, 2023l).

12. cíl – Odpovědná výroba a spotřeba – Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu (OSN, 2023m).

13. cíl – Klimatická opatření – Přijmout bezodkladná opatření na boj se změnou klimatu a zvládání jejích dopadů (OSN, 2023n).

14. cíl – Život ve vodě – Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje (OSN, 2023o).

15. cíl – Život na souši – Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity (OSN, 2023p).

16. cíl – Mír, spravedlnost a silné instituce – Podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních (OSN, 2023q).

17. cíl – Partnerství ke splnění cílů – Oživit globální partnerství pro udržitelný rozvoj a posílit prostředky pro jeho uplatňování (OSN, 2023r).

Obr. 3: Cíle udržitelného rozvoje

Zdroj: trello.com, 2019

Dle Sachs (2021) je problém, že v roce 2020 vzrostla extrémní chudoba (1. cíl) v několika regionech, zvýšilo se procento lidí žijících s méně než 1,90 USD na den. Dále také ve své zprávě uvádí, že 3. cíl Zdraví a kvalitní život ovlivnil Covid-19, kvůli kterému se ovlivnili zdravotní výsledky a úmrtnost po celém světě a vedl ke snížení průměrné délky života v mnoha rozvinutých zemí. Z části také Covid-19 ovlivnit 4. cíl Kvalita vzdělání, kdy byly uzavřeny školy, které mělo krátkodobý i dlouhodobý dopad na učení a pohodu studentů. Posledním problémem je 17. cíl, jelikož mezi zeměmi existují značné nerovnosti v přístupu k vakcínám a financování na podporu mimořádných výdajů a udržitelné obnovy.

Asociace společenské odpovědnosti (2023) uvádí, že i přesto že jsou cíle SDGs určeny pro potřeby vlád, účelem je do jejich plnění zapojit co největší počet firem, organizací i jednotlivců. Cíle jsou příležitostí pro velké globální podniky, ale i malé a střední firmy z regionu včetně

neziskových organizací, škol i měst, aby ukázaly, jakým způsobem pomáhají svým podnikáním a činností aktivně naplňovat principy udržitelného rozvoje.

1.5 Indikátory trvale udržitelného rozvoje

Udržitelný rozvoj je téměř dvacet let po publikování zprávy Naše společná budoucnost, a více než deset let po Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji, která se uskutečnila v Riu de Janeiro a byla teoreticky dobře podloženým konceptem. Problémem však zůstává jeho převod do praxe.

Přenos teorie udržitelného rozvoje do praxe se uskutečňuje třemi přístupy, které se v ideálním případě synergickým způsobem doplňují, jsou to:

- Zapracování principů a východisek udržitelného rozvoje do sektorových politik a plánu (nejeden do politiky ochrany životního prostředí, ale také například do dopravní, energické či surovinové politiky);
- Zpracování nadrezortních národních či mezinárodních strategií udržitelného rozvoje;
- Prosazování udržitelného rozvoje na místní úrovni.

Všechny tyto tři přístupy vyžadují zmapování současného stavu a vymezení limitů a cílů udržitelného rozvoje. Plánování udržitelného rozvoje musí vycházet z věrohodné analýzy stavu všech tří přístupů a z popisu jejich vzájemného vztahu a ovlivňování. K plánování je vhodné využívat indikátorů udržitelného rozvoje. Tímto souhrnným výrazem bývají označovány ukazatele, jejichž pravidelným sledováním a vyhodnocováním lze sledovat posun společnosti směrem k udržitelnosti či od ní. Zároveň pomáhají vymezit hranice, v nichž se rozvoj společnosti může realizovat (Mezřický, 2005).

Pro potřeby měření cílů udržitelného rozvoje na různých úrovních existuje několik sad indikátorů, které respektují tři pilíře udržitelného rozvoje (sociální, environmentální a ekonomický – viz Kap. 1.2).

Některé podniky v ČR se stále brání ve vyšším angažováním v oblasti udržitelného rozvoje, přičemž mezi nejčastější důvody jejich nižší angažovanosti jsou např. obavy ze zvyšování nákladů, nedostatek času a lidských zdrojů, nedostatek vnitřní motivace nebo neznalost, jak se zapojit v oblasti udržitelného rozvoje (Kašparová & Kunz, 2013).

ČSÚ se zabývá třemi sadami, a to zejména globální sadou indikátorů, která je tvořena Organizací spojených národů pro potřeby Agendy 2030. Zaměřuje se též na sadu, která je

tvořena Evropskou unií, a naposledy řeší tuzemskou sadu pro potřeby Strategického rámce Česká republika 2030. Celkem tyto sady čítají téměř 540 indikátorů. Globální sada obsahuje konkrétně 244 indikátorů, evropská sada 100 indikátorů a tuzemská sada 192 indikátorů. Mezi globálními indikátory můžeme nalézt standardně vykazované proměnné, jako je například podíl obyvatelstva, které žije pod národní hranicí chudoby. Patří sem také proměnné, které nejsou statistickými úřady standardně sbírány, jako je například podíl doby strávené neplacenými domácími pracemi a péčí. Mezi evropskými indikátory můžeme nalézt proměnnou podíl obnovitelné energie a taktéž nestatistický indikátor index vnímání korupce (Valinová, 2018).

Struktura indikátorů vychází v současné době ze tří pilířů Strategie (ekonomický, environmentální a sociální). Indikátory ekonomického pilíře (posilování konkurenceschopnosti ekonomiky) jsou například HDP na osobu, podíl vládního deficitu/přebytku na HDP, produktivita práce, přepravní náročnost v dopravě, spotřeba primárních energetických zdrojů, podíl energie z obnovitelných zdrojů. Indikátory environmentálního pilíře (ochrana přírody, ŽP, přírodních zdrojů a krajiny, environmentální limity) jsou emise skleníkových plynů na obyvatele, emise skleníkových plynů na jednotku HDP, materiálová spotřeba, podíl materiálově využitých odpadů na celkové produkci odpadů, spotřeba základních živin v minerálních hnojivech, spotřeba přípravků na ochranu rostlin, index běžných druhů volně žijících ptáků, podíl ekologického zemědělství, výdaje na ochranu životního prostředí a veřejné výdaje na ochranu životního prostředí. Indikátory sociálního pilíře (posílení sociální soudržnosti a stability) jsou očekávaná délka života, míra úmrtnosti, míra nezaměstnanosti, míra zaměstnanosti starších pracovníků, regionální rozptyl zaměstnanosti, populace žijící pod hranicí chudoby (Svobodová, 2010).

Dle Vaněčka (2006) jsou indikátory nebo ukazatelé údaje, obvykle v číselné podobě, které charakterizují hodnotu přesně definované veličiny (proměnné), např. roční množství odpadů. Pokud jde o veličiny obtížně vyjádřitelné číselně (např. spokojenost sousedů závodu se stavem životního prostředí), volí se verbální popis. V takovém případě lze vyjádření ukazovat pomocí stupnice (např. velmi spokojen, spokojen, velmi nespokojen, nespokojen aj.) a přiřadit k tomuto hodnocení číselné hodnoty.

V systému environmentálního managementu podle standardů řady ISO 14000 slouží indikátory nejen k řízení, nýbrž i pro účely podávání zpráv. Standard 14031 rozlišuje následující druhy indikátorů: Indikátor environmentálního profilu (EPI), kterým se rozumí okruh dat zaměřené na environmentální prostředí celé organizace. Tento indikátor tvoří indikátor řízení environmentálního profilu (MPI) a indikátor profilu provozu (OPI). Standard ISO 14031

poskytuje celou řadu příkladů z oblastí materiálů (surovin, vody), energie, služeb pro provoz organizace, vztahu k budovám a zařízení, dodávek do organizace a z ní, výrobků, služeb poskytovaných organizací, odpadů, emisí. Indikátory stavu životního prostředí (ECI) na úrovni místní, regionální a vyšší mohou dokládat zájem organizace o životní prostředí, a v jisté míře vypovídají o environmentálních dopadech organizace. Standard ISO 14031 poskytuje celou řadu příkladů z oblastí ovzduší, vody, půdy, flóry, fauny, lidských bytostí, estetiky, kulturního dědictví a kultury. Indikátory řízení environmentálního profilu, MPI, poskytují informace o výsledcích snahy organizace ovlivnit svůj environmentální profil. Standard ISO 14031 poskytuje celou řadu příkladů z oblastí realizace politik a programů, plnění požadavků a očekávání, finančních výsledků, vztahů s komunitou (Vaněček, 2006).

1.6 Česká republika 2030

ČR 2030 je strategický rámec, který udává směr rozvoje, jímž by se rozvoj naší země měl vydat v příštích desetiletích. Jeho naplnění zvýší kvalitu života ve všech regionech a nasměřuje Česko k rozvoji, který je udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce (cr2030, 2023).

Tento dokument vytváří základní rámec pro ostatní strategické dokumenty na národní, krajské i místní úrovni. Není určen pouze pro veřejnou správu, ale k aktivnímu naplňování jeho cílů jsou zváni i všichni občané, podniky, sociální partneři a neziskové organizace. Strategický rámec Česká republika 2030 vychází ze dvou hlavních přístupů – kvality života a udržitelnosti. Perspektiva kvality života připomíná, že pokrok ve společnosti nelze hodnotit pouze ekonomickými ukazateli. Kvalita života předpokládá investice do lidského potenciálu, který je základem pro rozvoj, proto se doporučuje sledovat rozličné parametry kvality života (např. zdravotní stav, rovnováhu mezi pracovním a osobním životem, vzdělání a dovednosti, kvalitu životního prostředí a další). Princip druhého přístupu – udržitelnosti – nám připomíná, že rozvoj společnosti ovlivňují fyzické limity planety a krajiny. Většina přírodních zdrojů je konečná, jejich nadměrné čerpání proto může společnosti poškodit (Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017).

Představa České republiky v roce 2030 je, že ŘR je demokratickým, právním státem založeným na respektu k občanským, politickým, hospodářským a sociálním právům svých obyvatel a rozvíjejícím svou kulturně danou identitu. Stát zajišťuje vysokou kvalitu života populace a současně respektuje přírodní a územní limity a chrání biologickou rozmanitost. Dále také cíleně pomáhá dosahování těchto hodnot i jinde ve světě. Naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost budoucích generací naplňovat potřeby své. ČR minimalizuje strukturální

a sociální nerovnosti. Společnost a struktury rozhodování jsou odolné a pružné, schopné včas rozpoznat možná rizika a reagovat na neočekávané změny a měnící se dynamiku globálního vývoje (Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017).

Strategický rámec ČR 2030 formuluje šest průřezových principů udržitelného rozvoje a naznačuje, jak mohou být uplatněny při tvorbě veřejných politik. Je to těchto šest klíčových oblastí: Lidé a společnost, Hospodářský model, Odolné ekosystémy, Obce a regiony, Globální rozvoj, Dobré vládnutí (Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017).

1.6.1 Lidé a společnost

V posledních letech klesá celková nezaměstnanosti, roste však podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti. Ohrožení chudobou je u některých skupin nadprůměrně vysoké, ve společnosti přetrvávají genderové nerovnosti, socioekonomické zázemí studijních významně determinuje výsledky jejich vzdělání, zdraví je ovlivněno socioekonomickými podmínkami. Do roku 2030 navrhuje strategický rámec navýšení investic do prevence a zdravotní gramotnosti, posílení systémové podpory vzdělavatelů a vzdělavatelek jako nositelů změny ve vzdělávacím systému, udržení zaměstnanosti prostřednictvím rozvoje zelené a stříbrné ekonomiky a zvýšené zapojení dosud málo zastoupených skupin na trhu práce (Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017).

1.6.2 Hospodářský model

Česká republika musí najít nové zdroje růstu po vyčerpání růstového modelu založeného na přílivu přímých zahraničních investic. Klíčem je podpora inovativnosti malých a středních podniků, u kterých je nejvyšší růstový potenciál, ale i velkých podniků, které tvoří největší část ekonomiky. Hospodářství musí růst, aniž by zároveň stejným tempem rostla spotřeba zdrojů a energie. Proto do roku 2030 je cílem zrušení závislosti ekonomického růstu na růstu materiálové a energetické spotřeby (Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017).

1.6.3 Odolné ekosystémy

Ekosystémy v ČR jsou pod značným tlakem intenzivního zemědělství a lesnictví, které způsobují degradaci půdy a snižují její schopnost zadržovat vodu. Dochází proto k úbytku biologické rozmanitosti. Většina povrchových vod je kontaminována splachy z polí a odpadními vodami. Proto je třeba do roku 2030 dosáhnout postupného zlepšování současného stavu. K tomu lze využít synergie mezi zvyšováním úrodnosti půdy, zachycováním a ukládáním

uhlíku z atmosféry v půdě ve formě organické hmoty a zadržováním vody v krajině. Vhodně nastavené podmínky a jejichž splnění bude vázáno také dotacemi, mohou zajistit obnovu ekosystémových služeb v ČR (Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017).

1.6.4 Obce a regiony

Rostou nesrovnalosti mezi regiony i obcemi, projevují se zejména vznikem vnitřních periferií s horší dostupností veřejných služeb a obslužných funkcí a odlivem mladšího a vzdělanějšího obyvatelstva do měst. Zároveň se potýkají s důsledky postupující suburbanizace, která zasahuje i menší sídla. Města a obce budou muset do roku 2030 začít přijímat opatření k adaptaci na změnu klimatu a předcházet jejím dopadům. Změna klimatu je typickým příkladem, který svou průřezovostí klade na obce komplexní nároky. Dalším cílem do roku 2030 je v obcích a regionech podporovat plánování na úrovni území menších než kraj a přesahující území jedné obce. Bude třeba také rozvíjet síť veřejných služeb na území a meziobecní spolupráci, podporovat bezemisní dopravu, zajistit opětovné využívání browfieldů a reurbanizaci městských center, omezit emise skleníkových plynů a zavádět adaptační opatření, jako je např. lepší péče o zeleň ve městech či podporovat pasivně energetické stavebnictví (Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017).

1.6.5 Globální rozvoj

Česká republika se zavazuje ke své globální zodpovědnosti, že do roku 2030 bude nadále spolupracovat na rozvoji globálního prostředí příznivého pro prosazování udržitelného rozvoje. Bude pravidelně vyhodnocovat dopady domácích politik na rozvoj v ostatních zemích a posílí koordinaci svého vystupování v rámci mezinárodních organizací (Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017).

1.6.6 Dobré vládnutí

Dokument identifikuje několik zásadních výzev, jako je klesající míra politické participace prostřednictvím tradičních kanálů, slabá schopnost horizontální koordinace veřejné správy, omezená schopnost pracovat při rozhodování s dlouhodobou perspektivou, malé propojení s aktuální zahraniční debatou a silně limitovaná schopnost vládnutí inovovat. Proto je nutné do roku 2030 posílit mechanismy, jimiž je zajišťovat soudržnost veřejných politik, rozvíjet inovativní prostředí ve veřejné správě, posílit datovou, znalostní a dovednostní kapacitu veřejné

správy a rozvíjet systém sdílení dat a informací uvnitř veřejné správy i směrem k občanům (Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017).

1.7 Udržitelný rozvoj v různých sektorech ekonomiky

1.7.1 Udržitelnost v cestovním ruch

Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu se stává významným tématem MŽP (Ministerstvo životního prostředí). V souladu s tímto trendem narůstá význam aktivit, které resort zaměřuje na podporu činností umožňujících sladit rozvoj cestovního ruchu se zachováním hodnot přírody a krajiny. V kontextu problematiky udržitelného rozvoje se jeví jako důležité hledání cest vedoucích k optimalizaci vlivů cestovního ruchu na životní prostředí tak, aby byl cestovní ruch v maximální míře využit jako nástroj environmentální výchovy a osvěty, tvorby a posílení vztahu k přírodě, udržení tradičního venkovského životního stylu, udržitelného využívaní přírodních zdrojů, posílení kulturní identity a ochrany krajinného rázu. Podstatou takového cestovního ruchu musí být proces poznávání, pochopení a prožívání přírodních i kulturních hodnot navštěvovaných území. Získané poznatky a prožitky mají totiž značný potenciál pomoci člověku lépe chápat a intenzivněji vnímat své vazby k přírodním prvkům prostředí i mezi nimi navzájem a tím nepřímo ovlivnit charakter jeho aktivit v sídelní i volné krajině. V chráněných územích se jeví jako nezbytné regulovat, resp. stimulovat CR tak, aby byl rozvíjen a provozován ekologicky šetrným způsobem (Kolektiv Konsorcia SPROR Plus, 2007).

1.7.2. Udržitelnost v průmyslu

Dříve byl průmysl největším znečišťovatelem životního prostředí. Ale dnes jsou opatření, které firmy umějí úspěšně směřovat k udržitelnému rozvoji: snižování energetické náročnosti ve výrobě, správné využití odpadní vody, eliminace plýtvání na stlačeném vzduchu, ekologické a účinné mazání strojů, řízení spotřeby moderními informačními systémy. Globální hrozby a problémy, které nyní deklarují více problémů, znovu ukazují, že udržitelný výrobní proces může mít řadu podob. Třeba dobře zvládnutou logistiku a dostupnost klíčových dílů, protože i jejich nákladově náročnější skladování v rámci lokálních strategií se ukázalo jako správná cesta udržitelné výroby v době komponentové krize. Ne nadarmo firmy v průmyslu nově hledají ve slovníku správnou definici pojmu resilience, který jim má pomoci připravit se na nečekané vlivy (Smelík, 2021).

1.7.3 Udržitelnost v dopravě

Aktuálním problémem jsou především emise CO_2. Je celkem zřejmé, že dopravní průmysl na tom má nejvyšší podíl. Proto toto odvětví zaznamenává velký rozmach v hledání alternativních zdrojů energie a dalších možností, jak snížit uhlíkovou stopu a přiblížit se co nejvíce ideálu zelené mobility. Obecně platí, že udržitelná doprava by měla trvale přispívat k rostoucímu socioekonomickému blahobytu a zároveň nevyčerpávat přírodní bohatství a neničit životní prostředí. Hlavním cílem čisté mobility je čisté ovzduší, města bez hluku a ekonomická prosperita bez škodlivých dopadů na zdraví (Společně udržitelně, 2022b).

1.7.4 Udržitelnost v energetice

S ekonomickým rozvojem vyspělých zemí světa se zvyšují nároky na spotřebu primárních energetických zdrojů a energie. Růst poptávky po primárních energetických zdrojích povede ke stálému snižování zásob fosilních paliv a lidstvo bude v blízké budoucnosti nuceno hledat jiné zdroje energie ke konečné spotřebě. Energetické zdroje jsou v popředí zájmu nejen z důvodu vyčerpatelnosti fosilních zdrojů, ale také vzhledem k jejich vlivu na životní prostředí. Při jejich spalování je do ovzduší vypouštěno značné množství znečišťujících látek (Ministerstvo životního prostředí, n.d.). Obnovitelné zdroje energie, jako je větrná, vodní, solární a geotermální, jsou obecně mnohem udržitelnější než zdroje využívající fosilní paliva. Některé projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie, například kácení lesů za účelem výroby biopaliv, však mohou způsobit vážné škody na životním prostředí (Wikipedia.org, 2023).

1.7.5 Udržitelnost v zemědělství

Udržitelné zemědělství je zemědělský systém, který může zabránit snižování kvality orné půdy a zároveň regenerovat degradované půdy. Podporuje udržení trvalého půdního pokryvu, minimální narušení půdy a diverzifikaci rostlinných druhů. Zvyšuje biologickou rozmanitost a přirozené biologické procesy nad i pod povrchem země, což přispívá ke zvýšení účinnosti využívání vody a živin a ke zlepšení a trvalé produkci plodin. Principy udržitelného zemědělství jsou obecně použitelné pro všechny zemědělské krajiny a využití půdy s místně přizpůsobenými postupy. Zásahy do půdy, jako je mechanická kultivace půdy, jsou omezeny na absolutní minimum nebo se jim zcela vyhýbají a externí vstupy, jako jsou agrochemikálie a rostlinné živiny minerálního nebo organického původu, jsou aplikovány optimálně a způsobem a množstvím, které nenarušují nebo nenarušují biologické procesy. Udržitelné zemědělství zlepšuje celkové hospodaření na půdě pro produkci zalévanou deštěm a zavlažováním. Spolu

s dalšími známými osvědčenými postupy, včetně používání kvalitních osiv a integrovaného hospodaření se škůdci, živinami, plevelem a vodou atd., je udržitelné zemědělství základem pro udržitelnou intenzifikaci zemědělské výroby. Otevírá větší možnosti pro integraci výrobních odvětví, jako je integrace stromů a pastvin do zemědělské krajiny (Cime, n.d.).

1.8 Přínosy trvale udržitelného rozvoje pro organizaci

Pokud firma nebo jiná organizace chce dosáhnout úspěchu, nemůže být lhostejná ke společnosti a životnímu prostředí, ve kterém působí. Cíle udržitelnosti v dnešní době vytvářejí kontext, ve kterém se společnosti musí naučit hospodařit. Klíčovými prvky obchodního úspěchu se tak stávají významná environmentální a sociální témata, která se již netýkají jen velkých nadnárodních korporací, ale též středních a malých firem. Každá organizace jakékoliv velikosti a směru podnikání, by měla začít implementovat prvky společenské odpovědnosti do svých aktivit. A to ať už kvůli nutnosti udržet krok s konkurencí, legislativním požadavkům, či nárokům dnešního světa. Trvale udržitelný rozvoj je navíc koncept vedoucí k jasné obchodní strategii, která je založena na konkrétně dosažitelných výhodách a finančních úsporách společnosti (Hospodářská komora Praha 1 & Flagship CSR Consultancy, 2017).

Trvale udržitelný rozvoj přináší pro podnik mnoho výhod. Mezi obchodní výhody se řadí:

- Dobrá pověst a důvěra: zlepšení firemní hodnoty, vylepšení firemní reputace a image, snížení rizika ztráty dobré pověsti
- Zájem investorů a tok nového kapitálu: vyšší zhodnocení firemních akcií, snížení legislativního rizika, předcházení výdajů na řízení rizik
- Nárůst zákazníků: nové tržní segmenty a zvýšená loajalita k odpovědné společnosti, lepší pozice k získání vyššího tržního podílu, expanze produktového portfolia o ekologické výrobky a služby
- Konkurenční výhoda: inovační potenciál plynoucí z výzev udržitelného rozvoje, odlišení se od konkurence, spolupráce se zainteresovanými stranami vedoucí k trvalému zlepšování
- Motivace zaměstnanců: lepší schopnost přilákat nové talenty, vyšší spokojenost a loajalita zaměstnanců, snížení absence, zvýšení produktivity prostřednictvím motivované pracovní síly
- Vylepšení interních procesů: zefektivnění řízení a snížení nákladů díky zdokonalení produkčního procesu (environmentální management, udržitelná výroba atd.), lepší řízení dodavatelského řetězce, nový pohled na udržitelné zdroje a materiály, inovované

balení, recyklované materiály (Hospodářská komora Praha 1 & Flagship CSR Consultancy, 2017).

Z výzkumu International Business Report vyplynulo, že 31% podniků pro zavedení trvale udržitelného rozvoje ve své firmě se rozhodlo na základě nátlaku zákazníků. Recyklace, používání udržitelných materiálů a další aspekty udržitelného rozvoje se tak pro firmy mohou stát významnou konkurenční výhodou. Na udržitelnost lze čerpat dotace. Společnost, která již v bezodpadové ekonomice funguje nebo se ji chystá rozjet, může čerpat celou řadu dotací. Existují dotace na zvýšení energetické efektivity, pořízení obnovitelných zdrojů energie, elektromobilitu, vzdělávání v této oblasti, výzkum, vývoj, inovace, výrobu, digitalizaci, propagaci atd (Průvodce podnikáním, 2022).

Na webových stránkách Průvodce podnikáním.cz (2022) upozorňují na to, že: „*Evropská unie a Česká republika vypsaly řadu dotačních programů. Problém je ale v tom, že se v nich podnikatelé neorientují, případně o nich neví. Je to proto, že dotační programy spadají pod různá ministerstva nebo implementující agentury*“.

Jednou z hlavních priorit EU v novém období je zelenější, nízkouhlíková a odolná Evropa. Což zahrnuje výdaje do obnovitelných zdrojů energie, nízkouhlíkové technologie, účinnější nakládání s energií, snižování emisí, cirkulární ekonomika a mnoho dalších. Jednotlivá opatření se tak budou zaměřovat na podporu pořízení potřebných technologií či provedení potřebné optimalizace v rámci malého a středního podnikání. Podporu tedy dostanou energeticky úsporné projekty, obnovitelné zdroje energie, projekty v rámci cirkulární ekonomiky nebo čisté mobility. Mezi podporované oblasti, které mohou získat dotace, patří: podpora opatření v oblasti energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů, podpora energie z obnovitelných zdrojů, rozvoj inteligentních energetických systémů, sítí a skladování na místní úrovni, posílení biologické rozmanitosti, zelené infrastruktury v městském prostředí a snížení znečištění, podpora přizpůsobení se změnám klimatu, prevence rizik a odolnosti vůči katastrofám, podpora přechodu k oběhovému hospodářství (Společně udržitelně, 2024).

2 Reporting trvale udržitelného rozvoje

Reporting je systém vnitropodnikových výkazů a zpráv, který se využívá nejen ke kontrole a vyhodnocování dosavadního vývoje hospodaření, ale také k plánování a rozhodování o opatřeních, které vedou ke zlepšování výkonnosti podniku jako celku i jeho organizačních a odpovědnostních jednotek. Z tohoto hlediska lze chápat reporting jako relativně autonomní subsystém controllingu a tím je vymezena i jeho vazba na podnikový informační systém. Samotný pojem „reporting“ ve smyslu podnikového výkaznictví a zpravodajství se u nás objevuje až po roce 1990. V moderním pojetí reporting zahrnuje i vztah podniků k životnímu prostředí. Pravidla udržitelného rozvoje vytvářejí tlak na odpovědné chování podniků vůči životnímu prostředí, což se odrazilo i na informování veřejnosti o environmentálních důsledcích podnikových činností. Tento tlak na odpovědné chování podniků vůči životnímu prostředí je tak silný, že se promítl i do celé řady zákonodárných aktů na národní i mezinárodní úrovni (Macháč, 2003).

V rámci reportingu udržitelného rozvoje jsou využívány výroční zprávy, jejichž součástí jsou i environmentální a sociální aspekty podnikových aktivit a produktů. V souvislosti s reportingem udržitelného rozvoje je velmi často řešena otázka spolehlivosti a kvality zveřejňovaných informací. Je tedy zřejmá vazba reportingu na účetnictví udržitelného rozvoje, které sbírá, zaznamenává a analyzuje odpovídající údaje. Účetnictví musí poskytovat především vysoce kvalitní data na podporu interních rozhodovacích procesů směřujících k dlouhodobé udržitelnosti podniku. Na základě spolehlivých dat potom může udržitelný reporting poskytovat věrný a poctivý obraz o udržitelné výkonnosti podniku nejen interním, ale i externím uživatelům. Přístup k reportingu, jeho rozsah a kvalitu velmi významně ovlivňuje především velikost podniku. Velké podniky způsobují významnější environmentální a společenské dopady, jsou více pod dohledem a tlakem zainteresovaných stran a jsou tedy nuceny realizovat reporting v souladu s potřebami významných stakeholderů (Hyršlová & Kubáňková, 2015).

Pro vydávání reportingu udržitelného rozvoje je nespočet dobrých důvodů. Zpráva napomůže zainteresovaným osobám porozumět environmentální problematice organizace a dá jim realistickou představu o skutečných rizikách. Je to obrana proti obavám vyvolaným neznalostí. Výsledky environmentálního managementu (environmentální investice, zlepšené hodnoty environmentálních ukazatelů) posilují důvěru v zodpovědné podnikání organizace. K důvěryhodnosti přispívá i realistické vysvětlení případných nesnází, které okolí organizace zakusilo (úniky emisí, aj.) (Vaněček, 2006).

Společně udržitelně (2022a) na svém webu informují o tom, že: „*Nefinanční vykazování se často liší a není žádná ucelená a jednotná forma, podle které by se všechny podniky řídily. Některé společnosti reportují své aktivity samostatnou zprávou o nefinančních ukazatelích, jiné zveřejňují dílčí informace prostřednictvím své výroční zprávy*“.

Reporting trvale udržitelného rozvoje spadá do nefinančního reportingu a dle svého obsahu směřuje k naplňování obsahu společenské odpovědnosti firmy (CSR – Corporate Social Resonsibility). Pro investory jsou atraktivnější firmy, které se věnují udržitelnosti, protože nefinanční ukazatele mohou být mnohdy klíčovou rolí při hodnocení výkonnosti firmy. Jsou ukazatelem toho, jak je firma udržitelná – zda je schopna pracovat s riziky a jestli se do ní vůbec vyplatí investovat (tuvsud.com, 2023).

Nefinanční reporting mají dle směrnice Evropské unie o nefinančním reportingu Směrnice 2014/95/EU povinnost zveřejňovat podniky, které aktuálně podléhají směrnici NFRD (Non-Financial Reporting Directive) tj. velké účetní jednotky nebo velké konsolidující účetní jednotky velké skupiny, které jsou subjektem veřejného zájmu, pokud k rozvahovému dni překročí kritérium průměrného počtu 500 zaměstnanců v průběhu účetního období. Od roku 2025 mají též povinnost reportovat podniky splňující definici velkého podniku nebo velké skupiny podle směrnice o ročních účetních závěrkách, tj. překračující dvě ze tří hraničních hodnot (bilanční suma vyšší než 25 mil. EUR, čistý obrat přesahující 50 mil. EUR, průměrný počet zaměstnanců za účetní období vyšší než 250) k rozvahovému dni za dvě po sobě jdoucí účetní období (Komora auditorů České republiky.cz, 2024).

Mezinárodní organizace Global Reporting Initiative (GRI) vydala první globální standardy pro vykazování zpráv o udržitelnosti. Standardy umožňují společnostem na celém světě, aby byly transparentnější a mohly efektivně komunikovat své dopady na ekonomiku, životní prostředí a společnost. Organizacím také pomáhají lépe se rozhodovat a přispívat k cílům udržitelného rozvoje Organizace spojených národů (SDGs). Nové GRI standardy (GRI Sustainability Reporting Standards) jsou založeny na směrnici GRI G4 (GRI G4 Guidelines), která je dosud nejpoužívanějším vzorem na světě pro reportování o udržitelnosti. Standardy jsou postaveny na třech pilířích udržitelného rozvoje – ekonomickém, sociálním a environmentálním – a zabývají se tématy, jako jsou emise skleníkových plynů, spotřeba energie a vody či zaměstnanecké záležitosti. Oproti předešlým standardům jsou však srozumitelnější, s novým formátem a modulární strukturou, která je zpřístupní ještě více firmám na světě. Vypracování nefinančních zpráv je dle nových standardů jasnější a časově méně náročné. Přechod na nové standardy je účinný od 1. červenci 2018 (flashipimpact.com, 2016).

Standardy GRI jsou pravidelně revidovány, aby bylo zajištěno, že odrážejí globální osvědčené postupy pro podávání zpráv o udržitelnosti a pomáhají tisícům organizací po celém světě reagovat na vznikající informační požadavky ze strany zainteresovaných stran a regulačních orgánů (globalreporting.org, 2024).

Consolidated Set of the GRI Standards (2021) uvádějí, že organizace může publikovat nebo zpřístupňovat informace v řadě formátů (např. elektronické, papírové) na jednom nebo více místech (např. samostatná zpráva o udržitelnosti, webové stránky, výroční zpráva).

Standard GRI 3 – Material Topics (2021) dává jednoduchý návod jak zpracovat reporting o udržitelnosti. Udává čtyři kroky, kterými jsou pochopení kontextu organizace, identifikovat skutečné a potencionální dopady, posoudit významnost dopadů a stanovit prioritu nejvýznamnějších dopadů pro podávání zpráv.

Společně udržitelně (2022a) též radí, jak na nefinanční reporting. Prvním bodem je vytipování si, kdo bude příjemcem reportingu (investoři, zákazníci, zaměstnanci, média atd.). Dále definovat, jak a kde se bude report vykazovat (výroční zpráva, nefinanční zpráva, integrovaný report). Následně zapřemýšlet, o čem konkrétně chce firma informovat (ESG rizika a příležitosti, ESG cíle, ESG strategie atd.). Předposledním bodem je předem si určení, v jakém množství bude podnik reporting publikovat. A posledním bodem je zamyšlení se nad tím, jak připravit a prezentovat ESG informace (nástroje vykazování udržitelnosti). Pokud si firma tyto otázky zodpoví, a nastaví si koncept vykazování, následně se má zamyslet nad nástroji, které podnik správným vykazováním povedou.

Zuzana Kratochvílová za Asociaci malých a středních podniků (2019) uvádí, že mnoho firem informují okolí o svých aktivitách v udržitelnosti, ale zůstávají pouze u marketingu a reklamy. Vyznačuje 5 příznaků, díky kterým se vyznačuje firma, která na sobě opravdu pracuje a směřuje k vyšší udržitelnosti. Jsou to tyto příznaky udržitelnosti firmy:

1. Má své poslání: Udržitelná firma je taková firma, která má kromě svého ekonomického cíle také společenské poslání, které si definovala na základě svého podnikání a názoru zaměstnanců. Toto poslání vzniká z podstaty činnosti firmy v kombinaci se specifickou firemní kulturou. Obvykle přispívá k lepší situaci ve společnosti nebo na planetě. (Například vzdělávací agentura může usilovat o větší povědomí o udržitelnosti, výrobce mléčných výrobků – hledat lepší způsoby chovu dobytka a mléčných alternativ. A právnická kancelář – zastupovat více sociálně slabých občanů. Hotel může učit své hosty, jak chránit místní přírodní rezervace nebo historické památky. A marketingová

kancelář – inspirovat své klienty v environmentálně odpovědných řešeních reklamy atd.)

2. Její zaměstnanci jsou na ni hrdí: Udržitelná firma si uvědomuje, že zaměstnanci jsou jejím nejcennějším pokladem. Právě v nich se skrývá potenciál, stát se unikátní a osobitou organizací. Zapojuje je proto do rozhodování, zohledňuje jejich názor, dbá o to, aby měli možnost podílet se na projektech, které je baví apod. A naopak, dobří zaměstnanci nejsou pouze produktivní, ale podílejí se i na formování firmy, čímž získávají pocit sounáležitosti a jsou ochotni vymýšlet a přinášet společnosti své vlastní nápady a celkově se podílet na jejím budování. Firma, která se takto chová, se zároveň stává i atraktivním zaměstnavatelem pro potencionální kvalitní uchazeče o práci.
3. Sleduje a snižuje své negativní dopady na společnost a životní prostředí: Udržitelná firma se nejen soustředí na své zaměstnance, ale na všechny aspekty své činnosti. K tomu slouží tzv. Revize udržitelnosti, kde si vedení vyjasní, jaký má vliv na společnost a životní prostředí. A tuto nefinanční výkonnost systematicky zlepšuje a transparentně o ní informuje ve svém Reportu udržitelnosti.
4. Podporuje aktivity pro lepší svět: Vytváření odpovědných aktivit navenek a podpora neziskových a jiných organizací by měly následovat až poté, co firma nastaví kvalitní vztahy se svými zaměstnanci a zreviduje své negativní dopady. Avšak často je podpora dobročinných aktivit to jediné, k čemu se firmy uchýlí, přičemž se vyhýbají interní revizi a inovacím. Podpora občanských a prospěšných aktivit je samozřejmě smysluplnou nadstavbou. Měla by ale souviset s tématy, která si firma definuje jako důležitá. A je už na ní, zda je realizuje vlastními aktivitami nebo podporou neziskových a jiných organizací, které se touto činností dlouhodobě zabývají. Ideálně by se měla na svá důležitá témata soustředit systematicky a využívat přitom i vlastní expertízu. Snáze se tak podaří situaci zlepšit a často z toho plyne prospěch i pro samotnou firmu. (Příkladem je investice do vzdělání, které se firmě vrátí v podobě kvalitních uchazečů o práci. Oblíbenou aktivitou finančních institucí je zase asistence obyvatelům zbavovat se exekucí. Ty se poté mohou opět zapojit do pracovního procesu a stát se jejich zákazníky. A pro potravinářský průmysl je dnes klíčové investovat do udržování vody v krajině, aby sucho neničilo nejen přírodu, ale i úrodu).
5. Přináší udržitelné inovace: Naprosto udržitelná firma by se dnes bohužel hledala marně. Všechny organizace mají nějaké negativní dopady a omezit je všechny na nulu, není prakticky možné. Udržitelné firmy své nedostatky sice znají a snaží se je snižovat, ale tím to u nich nekončí. Především totiž hledají inovativní způsoby, jak se jim úplně

vyhnout. Odpovědná firma se tak zabývá sociálními a environmentálními otázkami i v rámci manažerských strategií, vývoje atd. A hledá tak cesty, jak poskytovat výrobky nebo služby bez produkce odpadu, emisí skleníkových plynů nebo podněcování ke konzumerismu.

2.1 Výhody a nevýhody reportování o trvale udržitelném rozvoji

Pro nový podnik se může zdát reportování o trvale udržitelném rozvoji jako zátěž navíc, ale nese to s sebou spoustu výhod. Mezi výhody zavedení reportingu trvale udržitelného rozvoje ve firmě lze zahrnout vyšší zisky díky sníženým výrobním nákladům a vyšší produktivitě, lepší dostupnost kapitálu, zlepšení cyklu učení a inovací, vylepšená image, získání nových zákazníků, dosažení vyšší loajality zákazníků, lepší příležitosti při náboru a udržení kvalitních zaměstnanců, snížení rizik a nákladů na jejich řízení, zvýšení výkonu. Porterova hypotéze předpokládá, že environmentální omezení vytváří konkurenční výhodu tím, že stimuluje inovace, a tím zvyšuje produktivní účinnost (Vrabcová, 2021).

Naopak mezi nevýhodu reportování se můžou zařadit vysoké náklady a časová náročnost na zpracování dokumentu. Pro některé firmy to může být i neznalost problematiky udržitelného rozvoje. Pro zpracování reportingu udržitelného rozvoje je třeba několik analýz a statistik, které všechny společnosti po celý rok nehlídají, proto pak podniky mají výdaje na zpracování reportingu od externích firem. Další negativem reportování může být skutečnost, že zveřejněním dokumentu o udržitelnosti podniku, může konkurenční firma zneužít pro vlastní prospěch (Kunz, 2012).

2.2 Společenská odpovědnost firem – CSR

Corporate Social Resonsibility (CSR) neboli společenská odpovědnosti firem zobrazuje dobrovolný závazek organizace zohledňovat při svém rozhodování a působení potřeby svých zákazníků, dodavatelů, zaměstnanců a dalších, kterých se přímo či nepřímo tyto potřeby týkají. Důležitou součástí je také snaha organizace minimalizovat negativní dopady její činností na životní prostředí. CSR je proto nutné vnímat jako průřezovou problematiku, která se dotýká širokého spektra aspektů – ekonomického, sociálního i environmentálního (Oficiální portál rady ČR, 2024).

Odpovědné podnikání znamená úspěšně podnikat a zároveň myslet i na sociální a ekologické zájmy: včlenit sociální a ekologické aspekty do činností, které směřují k tvorbě zisku.

Odpovědný podnik uspokojuje požadavky nejen zákazníků, ale i dalších osob, s nimiž při svých aktivitách spolupracuje – například zaměstnanců, dodavatelů a místní komunity. Pozitivně tak působí na celou společnost a usměrňuje svůj vliv na životní prostředí (businessinfo.cz, 2008).

V České republice stát nereguluje CSR, je jen na bázi dobrovolnosti. Národním gestorem CSR je od roku 2013 Ministerstvo průmyslu a obchodu, jehož úkolem je vypracovávat strategický dokument Národní akční plán společenské odpovědnosti organizací v České republice (NAP CSR). Vedle Ministerstva průmyslu a obchodu se na rozvoji a propagaci CSR v ČR podílejí i nevládní organizace, např. Asociace společenské odpovědnosti, Business Leaders Forum, Byznys pro společnost, Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj (Oficiální portál rady ČR, 2024).

V oblasti CSR jsou každoročně udělovány ocenění, např. TOP Odpovědná firma.

2.3 ESG reporting

„*Koncept ESG byl poprvé představen v roce 2005 a postupně se stal celosvětovým fenoménem. ESG je chápáno jako jeden z hlavních pilířů udržitelnosti. Správa společnosti včetně environmentálních a sociálních aspektů (ESG) je přístupem k hodnocení celkové výkonnosti společnosti, který přesahuje finanční hledisko. Kritéria ESG se skládají ze standardů ve třech oblastech*“ uvádí na svém webu Asociace společenské odpovědnosti (2024).

ESG reporting je nefinanční reporting (také zpráva o udržitelnosti) zaměřený na oblasti environment, social a governance. Cílem je postavit důležitost ESG dat na úroveň dat finančních (pwc.com, n.d.). Nefinanční reporting je ve zkratce povinností firem uveřejňovat ve svých výročních zprávách informace týkající se environmentálních, sociálních a zaměstnaneckých otázek, dodržování lidských práv či boje proti korupci a úplatkářství (businessinfo.cz, 2023). Nefinančním reportingem se nejvíce zabývají velké firmy, ale již začíná dopadat i na střední a malé podniky.

Pojmy ESG a udržitelnost se někdy zaměňují. Ale není to totéž. Udržitelnost je považována za vnitřní rámec. ESG je externí investiční rámec, forma metriky, která pomáhá firmě informovat investory a investorům hodnotit výkonnost a riziko společnosti. Jinými slovy, udržitelnost je motivace, ESG je hlášený výsledek (tuvsud.cz, 2023).

ESG je v poslední době velice často skloňovaný pojem. Obecně řečeno označuje udržitelné podnikání a investování. Písmeno E (Environment) hodnotí dopady firmy na životní prostředí. S (Social) se potom zaměřuje na sociální kritéria a hodnotí společenskou odpovědnost, spadá

sem tedy i respektování svých zaměstnanců. A písmeno G (Governance) hodnotí odpovědný přístup k řízení společnosti. Udržitelnost je potom obecný termín pro podnikání, jejíž vizí je dělat věci lépe. Cílem udržitelnosti je, aby byly v rovnováze tři pilíře – environmentální, ekonomický a sociální (biopekarnazemanka.cz, 2022c).

Investory, banky a další partnery již nezajímají prospěšné aktivity, ale konkrétní informace jako například: dopady (např. znečišťuje firma nějak životní prostředí), rizika (např. dotkne se firmy sucho, nebo přísnější legislativa), cíle (např. plánuje být firma uhlíkově neutrální, aby snížila dopady a předešla rizikům), politiky (např. jak se firma sama řídí, aby cílů dosáhla), aktivity (např. co reálně dělá pro to, aby cílů dosáhla) – zde se to zdánlivě potkává se CSR, ale naopak se často ukáže, že doposud podporované aktivity sice přispívají ke zlepšování značky, ale nepřispívají k dosahování nastavených cílů (Martin, 2024).

ESG je fenomén, pod kterým si lze představit celou řadu věcí. V zásadě jde ale o zodpovědný a udržitelný přístup k investování a byznysu obecně. Investoři se čím dál více zajímají o problémy jako klimatickou změnu, úbytek vody, hromadění odpadu v přírodě, nefér přístup k pracovníkům, transparentní reportování, protikorupční pravidla aj. a zároveň si jsou vědomi, že právě oni mohou podporou zodpovědných firem přispět k jejich řešení. Opomenout nelze ani tlak odběratelů, spotřebitelů a legislativy. Výhodou ESG je, že je to komplexní pohled na firmy, a že se dá na základě stanovených kritérií měřit. Tudíž lze jednotlivé firmy v jejich vlivu na společnost a životní prostředí porovnávat, což je jeden z jeho hlavních rozdílů oproti tzv. společenské odpovědnosti firem – CSR (Průvodce 34odnikáním.cz, 2023).

3 Charakteristika podniku zvoleného podniku a vztah k trvale udržitelnému rozvoji

Cílem této kapitoly je představit podnik Biopekárna Zemanka s.r.o. a vymezit jeho vztah k podnikání v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje.

3.1 Charakteristika vybraného podnikatelského subjektu

Biopekárna Zemanka (2023a) byla založena v roce 2006 v malé obci Oříkov u Sedlčan ve Středních Čechách. Nejdříve však pekárnu pan Jan Zeman provozoval na živnost. Poté v roce 2013 byla zapsána firma Biopekárna Zemanka s.r.o. do obchodního rejstříku. Statutárním orgánem je jednatel, kterým je pan Jan Zeman.

Tab. 1: Informace o firmě

Název	Biopekárna Zemanka s.r.o.
IČO	29145422
Základní kapitál	11 082 000 Kč
Datum zápisu do obchodního rejstříku	01.01.2013
Hlavní předmět podnikání	Pekařství, cukrářství

Justice, 2024

Majitel Jan Zeman (2023a): „*Začali jsme v roce 2006 s mojí maminkou, profesionální cukrářkou, která chtěla péct ty nejlepší sušenky. Dnes je nás více než 30, máme vlastní prodejnu, pekárnu a naše produkty si koupíte v prodejnách po celé zemi i v zahraničí. Do našich výrobků jsme hned od počátku otiskli nadšení pro zdravé stravování a skvělou chuť. Ta vychází z těch nejkvalitnějších BIO surovin, poctivé ruční práce našich pekařů a z rodinných receptů. Pečeme pro děti, alergiky i vegany, ale především pro všechny, kdo v jídle nechtějí umělé konzervanty, barviva a aromata. Pro všechny, kdo chtějí zažít čistou chuť přirozených a zdravých surovin*.“

V Biopekárně Zemanka se ročně vyrobí přes 200 tun pečiva a produkty se vyvezou do 11 zemí v Evropě (Slovensko, Polsko, Rakousko, Německo, Bulharsko, Finsko, Švédsko, Dánsko, Belgie, Velká Británie a Rumunsko). Nyní rozšiřuje vývoz do dalších zemí jako je například Španělsko a Itálie (Nová, 2021).

3.2 Historie firmy

Příběh firmy Biopekárny Zemanka začal v roce 2006, kdy pan Jan Zeman, původně burzovní makléř a daňový poradce, podnikl první kroky pro spuštění rodinného podniku v oblasti biopotravin. V malé vesnici Oříkov, nedaleko Sedlčan, v bývalé budově místního JZD umístil nejdříve dvě, poté šest malých pecí pro domácnost. Výrobu na počátku řídila jeho matka Věra Zemanová, profesionální cukrářka a gastronomka s více jak 40 letou praxí, pan Zeman produkty balil a cestou do práce je rozvážel do obchodů. Ruční práce umožňovala měsíční produkci v řádu několika set sáčků sušenek a krekrů. Mezi lety 2007 a 2008 nastal zlom, kdy se výrobky dostaly i mimo specializované bioprodejny, a to do obchodních řetězců. Bylo nutné přistoupit k modernizaci a snížení podílu ruční práce, což spočívalo v pořízení moderních rotačních pecí a nalezení speciálních strojů, které se přizpůsobí recepturám a splní požadavky na výsledný vzhled produktů. Tyto kroky vedly k tomu, že se v pekárně dokázalo péct 160 000 sáčků po 100 gramech měsíčně (nyní je to přes 250 000 sáčků měsíčně) (Nová, 2021).

3.3 Produkty firmy

Biopekárna Zemanka (2024a) je česká výrobní firma. Vyrábí sladké bio produkty, které obsahují kvalitní a zdravé ingredience (ovesné vločky, máslo, ořechy, 60% hořká čokoláda, pravá vanilka nebo tradiční koření našich prababiček). Bílý cukr nebo palmový tuk se v nich nikdy neobjeví. Dalšími produkty jsou slané bio produkty, ve kterých je hlavní složkou celozrnnou špaldovou mouku, dýňová či sezamová semínka, sýr i sójovou omáčku. Součástí portfolia firmy jsou také dětské bio produkty, které zahrnují řadu sušenek pro děti od 1 roku. Tyto sušenky jsou slazeny pouze přírodními sladidly, jako je agávový či rýžový sirup nebo mleté bio ovoce. Firma se též zaměřuje na celiaky a vyrábí bezlepkové bio produkty z pohankové, kukuřičné a rýžové mouky bez umělých škrobů. Ve vybraných sušenkách není ani vejce a mléko. Bezlepková řada se vyrábí v oddělené části provozu a podléhá pravidelným kontrolám. Díky tomu podnik nese Bezlepkový certifikát sdružení celiaků ČR.

Nejnovějším a převratným počinem firmy byl první prodej cirkulární ekonomiky, kterým jsou Pivovarské krekry, které obsahují pivovarské mláto z Plzeňského prazdroje. Dalšími produkty cirkulární ekonomiky jsou například sušenky obsahující kávovou sedlinu, které zůstane po přípravě kávy v kavárnách Ikea nebo Costa Coffee, nebo sušenky a krekry obsahující výlisky z ovoce a zeleniny při zpracování čerstvých UGO šťáv (biopekarnazemanka.cz, 2024a).

Většinu sušenek a krekrů firma prodává i do bezobalových prodejen ve vratných obalech. Každoročně uvádí řadu novinek a limitovaných edicí k různým příležitostem jako jsou např. Vánoce, Velikonoce, sv. Mikuláš, svátek zamilovaných, Den matek či Den dětí. (Nová, 2021)

Firma je držitelem mezinárodního certifikátu IFS (International Food Standard), veganské licence od společnosti The Vegan Society a bezlepkové licence od Sdružení celiaků České republiky (Nová, 2021).

3.4 Mise a vize firmy

Mise a to, proč firma vznikla, je podpora ekologického zemědělství a inspirace k udržitelnému podnikání. Značka Biopekárna Zemanka je zosobněním férové produkce, která jasně dokazuje, že lze udržitelně podnikat s ohleduplností k přírodě a zdraví konzumentů.

Majitel p. Zeman (2024b) ve videu na webových stránkách biopekarnazemanka.cz říká: „*Jednou z dalších hlavních motivací, kromě podpory ekologického zemědělství, byla i snaha o inspiraci ostatních k udržitelnému podnikání. Ukázat, že se dá vést podnik založený na respektu k přírodě a cirkulárních principech, a zároveň takový, který je ekonomicky úspěšný a ziskový*.“

Vize

„*Upéct ty nejlepší sušenky. Takové, ve kterých najde tu svou zamilovanou každý. Proto pečeme z těch nejkvalitnějších surovin v BIO kvalitě. Držíme se tradičních receptur a poctivé ruční práce*.“ (biopekarnazemanka.cz, 2024b)

Mise

„*Podnikat férově a udržitelně s ohledem na životní prostředí. Inspirovat a podporovat lokální eko farmáře. Mít dobré vztahy s našimi dodavateli, odběrateli i zaměstnanci*.“ (biopekarnazemanka.cz, 2024b)

3.5 Strategie udržitelnosti do roku 2027

Firma Biopekárna Zemanka začala v polovině roku 2020 pracovat na dokumentu Strategie udržitelnosti do roku 2027. Na přelomu roku 2020 a 2021 již byla strategie zpracována a zveřejněna. Zemanka si udělala průzkum u svých zaměstnanců, obchodních partnerů, bezobalových prodejnách a také třeba u dodavatele elektřiny. Tento výzkum pomohl firmě si určit směr a cíle, kam se v rámci udržitelnosti chce posouvat. Podnik si určil pět klíčových oblastí, ve kterých se chce rozvíjet a v jejich rámci se zavázal k osmi konkrétním cílům. Těchto

osm cílů chce firma splnit do roku 2027. Pomáhá k tomu i interní plán, ve kterém je každý cíl podrobně rozebrán do dílčích kroků a aktivit. Je to interní dokument, který se upravuje i podle toho, co se v terénu osvědčí (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Každý cíl si nese i své ikonky s číslem a textem, který odkazuje vždy na konkrétní oblast ze 17 cílů OSN (viz. Kapitola 1.4 Cíle udržitelného rozvoje OSN).

1. cíl: Inspirovat firmy a jednotlivce k udržitelnému podnikání – Zemanka chce jít příkladem pro ostatní podnikatele a ukázat, že udržitelný byznys je nejen možný, ale i výdělečný. Příští rok by také firma chtěla začít pracovat na získání certifikace B-Corporation a posunout udržitelnost v Zemance zase o kus dál. Stali by se tak teprve druhou českou podnikem, která tuto certifikaci má. V Biopekárně Zemance se pořádají různé exkurze a návštěvy pro týmy z jiných firem. Podnik od nich sbírá různé informace a zpětnou vazbu a monitoruje články v odborných časopisech. Měří tak dosah Biopekárny Zemanka na ostatní podnikatele (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

2. cíl: Vybudovat první evropskou udržitelnou pekárnu – Chce postavit první evropskou zelenou pekárnu. To je taková, která bude chytře hospodařit s vodou a energií, ve které se nebude plýtvat materiály, a která bude fungovat na cirkulárních principech s minimálními potřebami a zátěží pro okolní krajinu. Než projekt podnik připraví, bude se dále zaměřovat na snižování spotřeby elektřiny a vody v současných provozovnách (biopekarnazemanka.cz, 2024b). Nyní má již Biopekárna Zemanka architektské plány pro výstavbu nové pekárny.

První a druhý cíl se zaměřuje na udržitelné podnikání, které nese ikonky OSN číslo 12 – Odpovědná výroba a spotřeba a číslo 17 – partnerství ke splnění cílů.

3. cíl: Znát původ u 50% surovin – Firma klade důraz na původ surovin, které odebírá. Většinu surovin odebírá od českých ekozemědělců a je pro ni důležité znát, za jakých podmínek suroviny vyrostly. S producenty se chce potkávat a představit je i zákazníkům. Doposud zná producenty 15% surovin, které pocházejí od českých ekozemědělců. Alespoň u 50% surovin, chce Zemanka znát konkrétního zemědělce, od kterého surovina do firmy putuje. Postupem času by chtěla znát úplně všechny zemědělce, kteří dodávají suroviny do podniku. Nyní již zaměstnanci pekárny mapují cesty surovin a vytváří se statistiky u těch, u který zná konkrétního ekozemědělce (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

4. cíl: Pomoci tomu, aby českých ekozemědělců bylo více – Podnik klade důraz na podporu a motivaci lokálních ekozemědělců v jejich práci. Tím, že od nich bude firma odebírat suroviny,

předávat potřebné informace a bude zemědělce dále propojovat s experty a ostatními ekofarmáři. V první vlně osloví deset ekozemědělců, kterým nabídne propojení s experty dané oblasti a další ekofarmáře, know-how, spolupráci a partnerství v podobě odběru surovin. Firma si vede podrobné statistiky uzavřených partnerství a sbírá zpětnou vazbu (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Třetí a čtvrtý cíl je o bio a ekologickém zemědělství a nese ikonky OSN číslo 2 – Konec hladu a číslo 15 – Život na souši.

5. cíl: Vyrábět bezpečné a zdravé potraviny i pro alergiky – Firma chce nově uvádět u svých produktů i obsah vlákniny, aby si mezi produkty mohli vybrat i lidé s nejrůznějšími alergiemi a intolerancemi. V podniku se již postupně rozšiřuje portfolio produktů, u kterých uvádí obsah vlákniny (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

6. cíl: Nabízet produkty s obsahem proteinu vyšším než 17 % – Ve společnosti se již pracuje na vývoji nových produktů, kterými jsou sušenky a krekry s obsahem proteinu vyšším než 17 %. Firma má v plánu na trh uvést 3 nebo 4 produkty s takovýmto množstvím proteinu. Nyní je vývoj několika produktů ve stádiu pečení výrobků, ochutnávání a následné měření hladiny proteinu (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Pátý a šestý cíl je o kvalitních potravinách a zdraví, což ukazuje cíl OSN číslo 3 – Zdraví a kvalitní život.

7. cíl: Zavést dobrovolnický systém a usnadnit nástup novým zaměstnancům – Podnik zavedl nově od roku 2022 dobrovolnické dny. Každý rok po dobu jednoho nebo dvou dnů se zaměstnanci firmy vydávají pomáhat do jiné instituce. Firma by ráda aby se do dobrovolnického dne zapojilo alespoň 60% zaměstnanců. Dále cíl obsahuje usnadnění nástupu novým zaměstnancům. Nový zaměstnanec dostane svého mentora, který ho zaučí a na kterého se může kdykoliv obracet (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

8. cíl: Ještě více se zapojit do rozvoje Sedlčanska – Do roku 2027 chce firma na Sedlčansku zorganizovat alespoň dva projekty na podporu turismu a vzdělávání místních ekozemědelců (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Sedmý a osmý cíl se zaměřuje na lidi z Biopekárny Zemanka a to vystihuje ikonku OSN číslo 8 – Důstojná práce a ekonomický růst.

3.6 Získané ocenění v oblasti udržitelnosti zvoleného podniku

Firma Biopekárna Zemanka získala za své působení několik ocenění, které se vážou na udržitelnost a šetrnou výrobu. Níže jsou vypsány ocenění, které firma získala v letech 2022 a 2023.

Ocenění udržitelný e-shop

Biopekárna Zemanka splnila několik kritérií, aby toho ocenění mohla nést. Kritéria jsou odpovědný přístup k životnímu prostředí, péče o zaměstnance, přehled o dodavatelích, odpovědný přístup k zákazníkům, transparentní řízení společnosti a podpora komunity.

Ocenění GREEN BRANDS

V roce 2023 se ocenění Udržitelné značky z České republiky, Slovenska a Maďarska předávalo v Budapešti. Toto ocenění podléhá nezávislému, transparentnímu a vysoce respektovanému třístupňového procesu, který zahrnuje důkladný audit značky. Ten posuzuje dopady podnikání na životní prostředí a udržitelnost ve všech částech výroby, spotřeby a likvidace. Ocenění GREEN BRANDS se uděluje na dva roky a Biopekárna Zemanka toto ocenění získala již v roce 2021 za rok 2020 a 2019, v roce 2023 za rok 2022 a 2021 (biopekarnazemanka, 2023b).

SME EnterPRIZE 2023

Generali Česká pojišťovna 8. června 2023 slavnostně vyhlásila výsledky třetího ročníku soutěže SME EnterPRIZE, což je ocenění pro firmy, které podnikají s ohledem na životní prostředí. Cílem soutěže SME EnterPRIZE je ocenit ty firmy, které v rámci svého podnikání dodržují a prosazují zásady udržitelnosti, a mají tak pozitivní dopad na oblast životního prostředí. Do soutěže se přihlásilo téměř sto účastníků a ze dvou předkol postoupilo do finále deset společností. Biopekárna Zemanka získala 2. místo v soutěži SME EnterPRIZE 2023 (biopekarnazemanka, 2023c).

Sustainability Star 2023

V dubnu 2023 si zástupci českých a slovenských firem převzali ceny Sustainability Star neboli Hvězdy udržitelnosti za rok 2023 a to za nejlepší udržitelné projekty. Vědecká porota složená z expertů v oblasti udržitelnosti vybrala 12 nejlepších projektů. Biopekárna Zemanka se zde přihlásila se svými cirkulárními projekty a dostala se tak do 12 nejlepších projektů. Slavnostní vyhlášení se konalo v Praze a ocenění převzal majitel firmy pan Zeman (biopekarnazemanka, 2023d).

BPS TOP Odpovědná firma 2022

V říjnu 2022 proběhlo předávání cen BPS TOP Odpovědná firma 2022 – nezávislé ocenění v oblasti udržitelného podnikání a odpovědného chování firem. Společnosti Biopekárna Zemanka vyhrála hned tři ocenění. První ocenění je BPS TOP Odpovědná firma v životním prostředí – 2. místo. Druhé ocenění, které firma zároveň získala je ocenění Trendsetter. Třetím je BPS TOP Odpovědná malá firma (biopekarnazemanka.cz, 2022a).

Ceny SDGs 2022

V říjnu 2022 v Praze probíhalo slavnostní vyhlášení šestého ročníku Cen SDGs. Biopekárna Zemanka vyhrála 3. místo SGDs cen v kategorii Cirkulární ekonomika, kam se přihlásila s projektem Nejlepší odpad je takový, který nevznikne. Cenu přebíral majitel Zemanky Jan Zeman (biopekarnazemanka.cz, 2022b).

3.7 Podpora a spolupráce zvoleného podniku s ostatními organizacemi

Firma Biopekárna podporuje a spolupracuje s několika dalšími organizacemi, kteří se zajímají o podporu životní prostředí. Dále také podporuje organizace zaměřené na děti, zdravý životní styl a pomoc jim. Mezi takovéto organizace se řadí například:

Agentura NAVZDORY, která se skládá z lidí nadšených do up-cyclingu, kteří svou kreativitou vzdorují neefektivnímu nakládání s odpady. Z použitých materiálů dokáží vytvořit kreativní reklamní předměty, workshopy, ale také umělecké objekty. Ať už se jedná o staré reklamní bannery, tiskoviny, autopásy, hasičské hadice, se vším si poradí. Agentura také poskytuje udržitelný ECO catering (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Asociace společenské odpovědnosti je největší iniciativou společenské odpovědnosti (CSR) a Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) od OSN v Česku. Hájí zájmy více než 370 členů z řad korporátního, neziskového, vzdělávacího i veřejného sektoru s cílem zvýšit jejich potenciál a kompetence v oblasti CSR a udržitelnosti (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Nadační fond Veroniky Kašákové, která představuje svůj nadační fond, jako skupinu lidí, kteří se rozhodli doprovázet mladé lidi z dětských domovů na jejich cestě do reálného života. Poprvé odchodem z biologické rodiny a podruhé odchodem z dětského domova, kdy se často ocitají v nepříznivých situacích a jsou zcela odkázáni jen sami na sebe (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Skutečně zdravé školy, které nabízejí dětem jídlo, jenž je chutné, zdravé a připravené z kvalitních surovin. Škole pomáhají dětem také získat představu o tom, odkud jídlo pochází a jak se pěstuje nebo vyrábí. Umožňují svým žákům porozumět vztahům, mezi jídlem a světem, ve kterém žijí. Děti si ze školy odnášejí základy zdravých stravovacích návyků a důležité informace, díky kterým si v životě dokážou vybrat zdravé a kvalitní potraviny (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Ekonews je zpravodajský web založený dlouholetými ekonomickými novinářkami Martinou Patočkovu a Veronikou Němcovou. Obsahem jsou zejména témata z oblasti ekologie a udržitelnosti, vždy s ohledem na ekonomickou stránku. Cílem je inspirovat jak firmy a jejich manažery příběhy a zkušenostmi z různých oborů, tak přinášet informace o dění v této oblasti a edukovat čtenáře v tomto tématu. Neboť bez kvalitních informací založených na faktech se společnost dále neposune (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Potravinové banky Jihočeského kraje z.s., jejichž posláním je boj proti hladu a proti plýtvání potravinami. Ve svém poslání respektuje Chartu evropských bank, které je nedílnou součástí stanov (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Změna k lepšímu usiluje o sebevědomou, chytrou a udržitelnou ekonomiku (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

Síť k ochraně demokracie propojuje občanskou společnost, aby v případě ohrožení demokratického základu naší země včas a koordinovaně zakročila a dosáhla nápravy. Sdružuje všechny, kdo se chtějí podílet na ochraně principů demokratického právního státu vyjádřených v Ústavě a Listině základních práv a svobod (biopekarnazemanka.cz, 2024b).

4 Současný stav reportingu udržitelného rozvoje ve vybraném subjektu

Reporting udržitelného rozvoje neboli nefinanční reporting se stává běžnou součástí podniků. Povinnost zveřejňování nefinančního reportingu je zobrazen v kapitole 2 – Reporting trvale udržitelného rozvoje. Z těchto podmínek firma Biopekárna Zemanka nesplňuje podmínku zaměstnanců ani obratu. Biopekárna Zemanka tedy zatím nemá zákonnou povinnost reporting zveřejňovat. Avšak od roku 2020 dobrovolně firma zveřejňuje reporting udržitelnosti na svých webových stránkách. Nyní jsou k dispozici reportingy za roky 2020, 2021 a 2022. Reporting udržitelnosti vždy začíná úvodním slovem. Další stránky jsou věnovány udržitelnosti ve firmě, novým cílům apod. Následně je velké grafické zpracování o spotřebě vody, uhlíkové stopě, spotřebě elektřiny a vyprodukovaného odpadu. Také je zde vidět, kolik bylo ušetřeno zbytkových surovin (cirkulární ekonomika) a kolik firma vyvezla tun produktů do zahraničí a kolik po ČR. Též jsou zde informace o vratných obalech a bezobalového prodeje, ke kterému se vážou informace o kilogramech ušetřené fólie a papíru. Za rok 2023 ještě není reporting udržitelnosti zpracován.

Následující kapitoly jsou zaměřeny na zveřejňování a strukturu reportingu a následně jsou uvedeny aktivity, které firma uskutečňuje v rámci každého pilíře.

4.1 Zveřejňování nefinančních informací ve zvoleném podniku

Informace o nefinančních aktivitách podniku firma zveřejňuje v „Reportingu udržitelnosti“ vždy jednou ročně. Reporting udržitelnosti firmě zpracovává společnost Fair Ventura s.r.o. Tyto údaje uceleně zveřejňuje od roku 2020, za roky 2021 a 2022 se již firma snaží dělat reporting se stejnou strukturou a chce tam nadále i pokračovat kvůli lepší přehlednosti a porovnávání. Jak bylo zmíněno výše v kapitole 2 – Reporting trvale udržitelného rozvoje zveřejňování nefinančního reportingu nemá dle zákona žádnou ucelenou a jednotnou formu, a tak je na každé společnosti jakou formou reporting udržitelného rozvoje zpracuje a zveřejní. Firmy se mohou inspirovat u mezinárodních či lokálních firem, nebo si mohou vymyslet svůj vlastní systém zveřejňování nefinančních informací. Biopekárna Zemanka si vybrala zveřejnění informací svým vlastním systém, jelikož malých podniků, kde by se mohla inspirovat, mnoho není.

4.2 Struktura reportingu udržitelnosti ve zvoleném podniku

Reporting udržitelnosti Biopekárny Zemanka začíná vždy úvodním slovem, který je psán majitelem firmy panem Janem Zemanem. V tomto úvodu stručně zmiňuje, co se za rok ve firmě událo, zda se daří naplňovat stanovené cíle, případně co tomu brání a úspěchy podniku.

První reporting, který firma vydala v roce 2021 za rok 2020, je nejvíce obsažen. Je v něm představena firma, její produkty, záměry a systém udržitelnosti. Dále tu jsou také představeni někteří zaměstnanci a je zde vymezen počet, pohlaví a věk zaměstnanců. V roce 2020 bylo v Biopekárně Zemanka zaměstnáno 30 žen a 5 můžu, z toho 7 zaměstnanců pod 30 let, 21 zaměstnanců ve věku 30-50 let a 7 pracovníků nad 50 let. Ve firmě i nadále převládá zaměstnanost žen.

V prvním reportingu (2020) firmy je také odkázáno na Strategii udržitelnosti firmy, kde jsou ke každé kapitole uvedeny měřitelné a exaktní cíle. O tom, jak se společnosti Biopekárna Zemanka daří tyto cíle naplňovat, informuje v následujících reportech.

V každém reportingu je kapitola Lidé Biopekárny Zemanka, kde v reportingu za rok 2021 je oznámeno, že v tomto roce se pracovalo na nastavení systému plnění jednoho z cílů. Tím cílem je dobrovolnický systém a usnadnit nástup novým zaměstnancům. V dalším reportingu za rok 2022 je již oznámeno splnění tohoto cíle a zdůrazněno, že dobrovolnické dny se budou opakovat každý rok. Dále je v každém reportingu kapitola Jsme ze Sedlčanska, kde je uvedeno, které akce firma podpořila a kterých se zúčastnila. Následující kapitoly jsou zaměřeny na dopady na životní prostředí a je zde uváděno, kolik kilogramů fólie a papíru firma ušetřila za daný rok díky bezobalovému prodeji, a kolik ušetřila zbytkových potravin (dužina z ovoce a zeleniny, mláto a kávová sedlina).

4.3 Aktivity zvoleného podniku v rámci environmentálního pilíře

V této kapitole jsou zveřejněny informace, které se týkají environmentálních aktivit podniku, z rozhovorů, které poskytli majitel firmy Jan Zeman a obchodní ředitel Aleš Kadleček, reportů udržitelnosti firmy a autorčina působení ve firmě.

Hlavním cílem firmy Biopekárny Zemanka je důraz na životní prostředí. Firma si zakládá na omezení znečišťování životního prostředí, používá výhradně bio suroviny, zpracovává odpad od jiných firem – cirkulární ekonomika. Dále společnost využívá energii z obnovitelných

zdrojů, využívá sdílené dopravy, rozšiřuje více i bezobalové produkty a používá pouze recyklované obaly.

4.3.1 Spotřeba vody

Firma Biopakárna Zemanka si zakládá na šetrné výrobě a provozu k přírodě, ale i přesto je voda potřeba k výrobnímu procesu. Podnik sice vlastní kopanou studnu na pozemku, ale voda není upravena na pitnou vodu, která je vhodná k výrobě produktů. A tak firmě dodává vodu dodavatel FONTANA WATERCOOLERS S.R.O. ve vratných barelových výdejnících o obsahu 18,9 litrů. V Tab. 2 je znázorněna spotřeba vody k výrobě produktů za roky 2020, 2021 a 2022.

Tab. 2: Spotřeba vody ve výrobě v litrech

	Spotřeba vody (l)
2020	11 753
2021	11 988
2022	11 129

Zdroj: Vlastní zpracování dle reportingu, 2024

V porovnání spotřeby vody ve výrobě ve firmě Biopekárna Zemanka je spotřeba vody podobná objem litrů vody, který proteče kohoutkem ve tříčlenné domácnosti za rok.

Na ostatní provoz firmy v provozovně v Oříkově (toalety, sprchy, umyvadla apod.) firma využívá vodu z vlastní kopané studny. Odpadní voda je vedena do jímky, která je pravidelně vyvážena. V provozovně v Petrovicích je voda na tyto účely z vodovodního řadu, která se měří elektronickým vodoměrem a následně jde zpět do kanalizace.

4.3.2 Odpadová politika

Každá právnická nebo podnikající osoba má povinnost nakládat s odpadem podle Zákona č. 541/2020 Sb., Zákon o odpadech. Hlavním záměrem tohoto zákona je zajistit vysokou úroveň životního prostředí, zdraví lidí a trvale udržitelné využívání obnovitelných zdrojů, které předchází vzniku odpadů (Zákon o odpadech, 2024). V podniku Biopekárna Zemanka nevzniká žádný nebezpečný odpad, vzniká pouze odpad z plastu, papíru, směsný odpad a bioodpad, který firma třídí do zvláštních nádob a kontejnerů, které má ve firmě. Tento odpad odváží technické služby. Tab. 3 ukazuje odpad v tunách odvezený technickými službami z obou provozoven.

Tab. 3: Odpad v tunách

	Plast (t)	Papír (t)	Směs (t)
2020	0,94	2,46	1,89
2021	1,2	4,27	1,56
2022	1,44	4,05	1,56

Zdroj: Vlastní zpracování dle reportingu, 2024

Firma prodává své produkty i v bezobalové formě v podobně vratných boxů, ale již při covidových rocích zaznamenal podnik pokles bezobalových obchodů. Oproti tomu spolupráce s MIWA se stále rozvíjela a za rok 2022 ušetřila firma bezobalovým prodejem 314 kg fólie a 314 kg papíru na etikety (Report udržitelnosti Biopekárny Zemanka, 2022).

Nutno zmínit, že papírové kartony, ve kterých dodavatelé dodávají firmě materiál, se v pekárně využívají na balení zásilek pro maloobchodníky. Jako výplň mezi produkty, využívá firma odstřižky z místní tiskárny, která by jinak tuto výplň vyhazovala jako odpad.

Dále je také potřeba poznamenat, že pytle, ve kterých odebírá firma mouky, díky up-cyclingu dostanou nový život a nevyhodí se. Agentura NAVZDORY v součinnosti s neziskovým sektorem využila staré pytle od mouky na různé tašky, pytle na hračky a obálky, které jim dodává Biopekárna Zemanka. Vdechuje jim nový design, vtipné řešení a mění příběh těchto použitých pytlů. Každý kus je originál a ručně vyráběn handicapovaným člověkem, který je za svou práci náležitě odměněn (biopekarnazemanka.cz, 2024a)

4.3.3 Spotřeba energie

Společnost Biopekárna Zemanka si zakládá mimo jiné i na ekologicky šetrném provozu. Firma využívala v provozovně Oříkov do konce roku 2023 energie od společnosti Nano Energies, což je firma, která vyrábí elektřinu pouze z obnovitelných zdrojů, jako je slunce, vítr, voda nebo bioplyn. Elektřina bez možnosti přejít na obnovitelné zdroje se využívá v provozovně v Petrovicích a odebírá se od společnosti ČEZ, a.s. Jelikož je tam provozovna v nájmu, nemohla si firma distributora elektřiny vybrat. Nyní od 1.1.2024 podnik odebírá energie od firmy Dobrá energie, s.r.o., která již není 100% zelená. Na vyúčtování od tohoto dodavatele je vždy vedeno, kolik spotřebované elektřiny je z udržitelných zdrojů. Ovšem tyto údaje nebyly zatím poskytnuty k nahlédnutí (A. Kadleček, osobní komunikace, 5. 12. 2023).

Tab. 4 níže ukazuje spotřebu elektřiny jak z obnovitelných zdrojů tak elektřinu bez možnosti přejít na OZE (obnovitelné zdroje energie).

Tab. 4: Spotřeba energie

	Elektřina z obnovitelných zdrojů (MWh)	Elektřina bez možnosti přejít na obnovitelné zdroje (MWh)
2020	204,554	63,27
2021	216,059	55,8
2022	208,531	57,959

Zdroj: Vlastní zpracování dle reportingu, 2024

Spotřeba energie bez možnosti přejít na obnovitelné zdroje se v roce 2021 snížila o 7,47MWh oproti roku 2020. V roce 2022 vzrostla spotřeba energie bez možnosti přejít na obnovitelné zdroje o 2,1MWh, což ve výrobním procesu neznačí razantní nárůst.

Spotřeba elektřiny, která je spotřebována ve firmě, přibližně 265 MWh, vyrobí jedna větrná elektrárna za 22 dní.

4.3.4 Uhlíková stopa

Měření emisí do ovzduší ve firmě měří akreditovaná firma jedenkrát ročně. Uhlíková stopa ve firmě vzniká výrobou, elektřinou a dopravou. Nutno podotknout, že pro dodávky surovin a materiálu firma využívá sdílené dopravy a snaží se vždy najít dodavatele co nejblíže své výrobě. Stejně tak využívá sdílenou dopravu na dopravu svých výrobků k zákazníkovi. Z rozhovorů se zaměstnanci firmy je známo, že podnik využívá pro dopravu zásilek společnost Direct Parcel Distribution CZ s. r. o. (DPD), která začala využívat nízkoemisní doručování zásilek. Pro rozvoz produktů na paletách firma používá sdílenou dopravu od společnosti HOPI s.r.o., která má nově nákladní elektromobily značky Scania a využívá je pro rozvoz palet pro firmu Biopekárnu Zemanka (J. Zeman, osobní komunikace, 5. 12. 2023).

Dále dle autorčiných znalostí z působení jejího zaměstnání ve firmě, má firma tři vlastní automobily, které využívá pro firemní účely. Jedním z nich je elektromobil, který využívá majitel na obchodní i soukromé účely. Druhý vůz používá obchodní ředitel na firemní schůze a dopravu do/z práce. Třetí automobil se využívá na převoz produktů a materiálů mezi provozovnami. I tyto emise jsou započítávány do uhlíkové stopy firmy a jsou označovány skóre Scope 1, což jsou přímé emise, které jsou uvolňovány přímo do ovzduší. Následující Obr. 4 ukazuje vyprodukované přímé emise firmy v provozovně Oříkov. Celkové přímé emise firmy jsou 17,8 tCO2e za rok 2020, za roky 2021 a 2022 se snížili na 9 tCO2e. Pokles přímých emisí v roce 2021 je díky elektromobilu majitele firmy, který byl kupován na konci roku 2020.

Obr. 4: Přímé emise

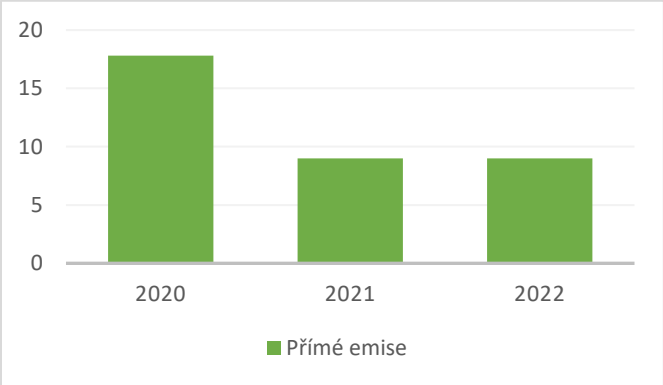

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Emise vyprodukované z elektřiny v provozovně Petrovice byly za rok 2020 34 tCO2e. Za rok 2021 a 2022 se tyto údaje snížily, uhlíková stopa vyprodukovaná z elektřiny v Petrovicích za oba roky se snížila na 31 tCO2e (Report udržitelnosti Biopekárny Zemanka, 2022). Uhlíková stopa za rok 2023 ještě není k dispozici.

Tab. 5: Uhlíková stopa

	Uhlíková stopa (tCO2e)	
	z vlastní činnosti	**z elektřiny**
2020	17,798	34
2021	9	31
2022	9	31

Zdroj: Vlastní zpracování dle reportingu, 2024

V přirovnání vyprodukované uhlíkové stopy firmy, stejné množství vyprodukuje uhlíkovou stopu 4 až 5 obyvatel Česka za jeden rok.

4.3.5 Spotřeba materiálu

Společnost Biopekárna Zemanka každoročně sleduje spotřebu materiálu a následně ji s dalšími obdobími porovnává. Zaznamenává spotřebu recyklovatelného plastu a papíru ve výrobě a skladu. Tab. 6 níže zobrazuje souhrnný přehled spotřebovaného materiálu za poslední roky v tunách. Tabulka dále obsahuje množství rozvezených produktů po ČR a export do zahraničí. V roce 2021 narostl výrazně export do zahraničí, tudíž vzrostly i počty spotřebovaného materiálu na jeden výrobek. Za roky 2021 a 2022 se souhrnný počet za rozvoz a vývoz produktů pohybuje téměř ve stejných číslech, takže je podobná i spotřeba plastu a papíru. Data z roku 2023 ještě nejsou k dispozici.

Tab. 6: Spotřeba materiálu v tunách

	spotřeba plastu (t)	spotřeba papíru (t)	rozvoz po ČR (t)	export do zahraničí (t)
2020	4,58	27,8	154,8	9
2021	13,875	31,45	145	40
2022	14,175	32,13	111	78

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Tab. 7 ukazuje celkovou spotřebu obalového materiálu (papír i plast) vztaženou procentuálně na celkový rozvoz výrobků (rozvoz po ČR i export do zahraničí).

Tab. 7: Spotřeba materiálu vztažená procentuálně na výrobky

	spotřeba materiálu celkem (t)	rozvoz výrobků celkem (t)	spotřeba materiálu na výrobky (%)
2020	32,38	163,8	19,7
2021	45,325	185	24,5
2022	40,305	189	25,35

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Porovnání meziročních nárůstů celkové spotřeby balícího materiálu v letech 2020 a 2021 je o 28,56 %. V roce 2022 oproti roku 2021 vzrostla celková spotřeba materiálu o 2,11 %.

Tab. 8 níže ukazuje meziroční nárůst spotřebovaného plastu a papíru. Spotřeba recyklovatelného plastu zahrnuje sáček, ve kterém je výrobek zabalen, ale i stretch fólii, kterou se obaluje paleta. Spotřeba recyklovatelného papíru spočívá v etiketě výrobku a krabicích, ve kterých jsou výrobky baleny po více kusech.

Tab. 8: Meziroční nárůst spotřebovaného materiálu

Meziroční nárůst		
Podíl sledovaných let	**spotřeba plastu (t)**	**spotřeba papíru (t)**
2020/2021	203 %	13 %
2021/2022	2 %	2 %

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

4.4 Aktivity zvoleného podniku v rámci ekonomického pilíře

Do této kapitoly byly informace sbírány pomocí osobních rozhorů ve firmě, z reportingu udržitelnosti a z vlastních zkušeností, které nasbírala autorka po dobu svého zaměstnání ve společnosti Biopekárna Zemanka v administrativě.

4.4.1 Rozvoj nových produktů

Jedním z cílů co si podnik klade, je důraz na rozvoj dalších produktů. Jedním z posledních nových produktů byly produkty cirkulární ekonomiky. Za rok 2022 firma použila 2 567 kg ovocné a zeleninové dužiny jako zbytkovou potravinu od společnosti UGO. Toto množství je o více jak jednou tolik než v předchozím roku. V tentýž rok bylo spotřebováno 350 kg kávové sedliny, což je trojnásobek než v roce 2021. U pivovarského mláta dodávaného Plzeňským prazdrojem bylo spotřebováno v roce 2022 pouze 285 kg což byla třetina než v předchozím roce (Report udržitelnosti Biopekárny Zemanka, 2022). Tyto údaje by mohly být zaznamenány i v kapitole 3.7.2 – Odpadová politika. Posledním produktem, který firma uvedla na trh, je zmenšená verze sušenek, které jsou v ekologickém kelímku a hodí se do mléka nebo třeba jogurtu. O tento produkt byl velký zájem ze strany malých odběratelů.

V tabulce níže jsou vidět tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb v tis. Kč a tržby za prodej zboží za poslední roky. Je zde zaznamenán mírný pokles tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb. Firma přirovnává tento pokles k covidové pandemii, která začala v roce 2020. Během následujících dvou let firma zaznamenala uzavření mnoho bezobalových prodejen. Nyní podnik Biopekárna Zemanka očekává stálé měsíční tržby, jelikož se pandemie již uklidnila. Z tohoto důvodu chce také na trh uvést nové produkty. Avšak tržby za prodej zboží vzrostly, firma v roce 2021 uvedla na trh nové oplatky, které jsou vyráběny v Bulharsku pod značkou Biopekárna Zemanka.

Tab. 9: Tržby z prodeje v tis. Kč

	2020	**2021**	**2022**
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	48 531	48 323	47 258
Tržby za prodej zboží	1 830	3 309	3 491

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Z rozhovorů s ředitelem obchodu p. Kadleček (osobní komunikace, 20.3.2024) vyplynulo, že nyní se zaměstnanci firmy zabývají vývojem 3 až 4 nových produktů, které budou mít obsah

proteinu vyšší než 17 %, jelikož protein je dle majitele firmy jedna ze základní stavební hmotou všech buněk a je velmi výživný. Délka trvání vývoje nového produktu je zcela individuální. Někdy to trvá pouze několik měsíců, ale někdy to můžou být i roky.

Z autorčina působení ve firmě, lze konstatovat, že vývoj nového produktu má několik kroků, ovšem některé kroky se mohou lišit v závislosti na daném produktu. To jak ve firmě vzniká nový produkt, zahrnuje několik důležitých kroků, a to zejména: ujasnění směru, výběr vhodných surovin, pečení vzorků, ochutnávka a výběr druhů (případně další kolo úprav), dále pokud je to nestandartní produktu, tak se posílá na rozbor a testování trvanlivosti, poté se finalizuje receptura, sepisují se výživové údaje, alergeny a texty na obal a e-shop, vymýšlejí se EAN kódy, dále se pracuje na etiketách a štítcích, což obsahuje grafické zpracování, schválení a tisk, dále se nastavují ceny, zadává se produkt do systému ABRA Gen, otevírá se na e-shopu a registruje se u řetězců, a jako poslední se dělá propagace daného produktu.

4.4.2 Spolupráce s lokálními dodavateli a odběrateli

Pro hladký chod firmy je důležité mít pozitivní vztahy jak s dodavateli tak odběrateli. Biopekárna Zemanka si klade důraz na dobré vztahy s odběrateli, reklamace vyřizuje se vší vstřícností a pořádá i různé marketingové akce. Též klade důraz na pozitivní vztahy s dodavateli a spolupracuje výhradně s dodavateli, kteří podnikají v souladu s veškerými zákony a jejichž firmy fungují v rámci trvale udržitelného rozvoje a minimalizují svým fungováním dopad na životní prostředí. To si ověřuje ještě před započetím spolupráce, požaduje po potencionálním dodavateli veškeré certifikáty, zjišťuje si, jak podnik udržitelně podniká apod.

Z autorčiných zkušeností ve firmě je potvrzeno, že se podnik snaží odebírat co nejvíce surovin od místních ekofarmářů a tyto ekozemědělce vzájemně propojovat mezi sebou. Lokálními ekofarmáři se rozumí, to že působí na Sedlčansku a blízkém okolí. Společně s těmito ekozemědělci podnik spolupořádá prodejní akce v okolí. Zemanka se snaží navázat spolupráce s co nejvíce místními ekofarmáři, aby do budoucna mohla odebírat minimálně 50% svých surovin právě od těchto ekozemědělců. Nyní odebírá od místních dodavatelů jablka, vejce, čokoládu, tuky a třtinový cukr.

Spolupráci s potencionálními dodavateli surovin i materiálu firma Biopekárna Zemanka prověřuje veškeré působení tohoto dodavatele a vyhodnocuje, zda splňují všechny důležité aspekty, které jsou pro Biopekárnu důležité. Před navázáním spolupráce s novým dodavatelem,

firma požaduje kopii všech certifikátů (zejména certifikaci na bio produkty) (A. Kadleček, osobní komunikace, 18. 2. 2024).

Firma si vede evidence každého dodavatele a každý tento dodavatel je hodnocen na škále 1-10, kdy 1 je nejméně bodů a 10 nejvíce. Do tohoto hodnocení se započítává kvalita surovin a materiálu, nastavení cen a včasnost dodávek. S dodavateli má firma kladné vztahy a případné řešení nedodávek či reklamací se vyřizuje s největší rychlostí a vstřícností (A. Kadleček, osobní komunikace, 18. 2. 2024).

V Tab. 10 níže jsou zobrazeny krátkodobé pohledávky a závazky z obchodních vztahů za poslední roky. Jelikož nebyly poskytnuty data pouze na pohledávky a závazky místních odběratelů a dodavatelů, vzala autorka data ze zveřejněných rozvah, kde není rozdělení na lokální či zahraniční pohledávky a závazky. Tyto závazky se v roce 2022 téměř zdvojnásobily.

Tab. 10: Krátkodobé pohledávky a závazky z obchodních vztahů v tis. Kč

	2020	**2021**	**2022**
Krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů	4 929	5 331	5 427
Krátkodobé závazky z obchodních vztahů	4 122	3 300	6 019

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

4.4.3 Rozvoj regionu

Jak již bylo zmíněno výše, firma působí na Sedlčansku, kde fungují obě její provozovny a z tohoto regionu pochází i většina zaměstnanců. Společně s ostatními místními organizacemi a podnikateli společně přispívají k rozvoji turismu a podporují ostatní místní eko/bio firmy a zemědělce, aby se stali inspirací pro ostatní. Firma pořádá každoročně Den otevřených dveří, kde jsou součástí i ostatní ekopodnikatelé z okolí.

Dle rozhovorů s majitelem firmy J. Zemanem (osobní rozhovor, 13.4.2023) se v Sedlčanech každý rok pořádají Slavnosti ROSA, na kterém pan Zeman několikrát vystupoval, představoval firmu a produkty, upozorňoval na reklamu v televizním vysílání a zodpovídal otázky od moderátora. Kladl důraz na životní prostředí a udržitelnost a také dával typy, jak omezit znečišťování životního prostředí v každodenním životě každého z nás. Dále podporuje místní mateřské a základní školy a dodává zdravé sušenky (darem) na maškarní, den dětí apod., které tyto instituce pořádají. Společně s organizací EKO-COM, a.s. učí děti, ale i dospělé o systému sběru a recyklace obalových odpadů. Také je součástí lokálních trhů nebo otevřených dnů jiných malých podniků zaměřených na udržitelnost.

Počet ekonomických subjektů zaměstnávající 25 až 50 zaměstnanců (více nebo rovno 20 a méně než 50) za rok 2018 v okrese Příbram bylo 4 958 (Český statistický úřad, 2019). Do tohoto počtu spadá i Biopekárna Zemanka. Avšak dvě třetiny malých podniků v ČR neví, co si pod pojmem reporting udržitelnosti představit (businessinfo.cz, 2023). Tohle by firma Biopekárna Zemanka chtěla změnit, proto i zaměstnanci ve firmě rádi vítají ostatní majitele malých podniků, kteří se chtějí o udržitelnosti dozvědět více, případně poradit, jak by oni sami mohli udržitelnost ve svém podniku aplikovat.

4.4.4 Kladné vztahy s investory

Jako ve většině firem, i v Biopekárně Zemanka jsou součástí podniku investoři. Hlavní investor je společnost Tersego Trade s.r.o., která do firmy investovala 6 216 400 Kč a má obchodní podíl na zisku 40 %. Druhým investorem je společnost s ručením omezeným DC Promotion, která do firmy investovala 2x a to pokaždé částkou 432 800 Kč. Dohromady má obchodní podíl ze zisku 10% (justice.cz, 2024). Z rozhovoru s p. Zemanem (osobní komunikace, 13.4.2024) bylo zmíněno, že této době již investoři koukají na to, zda a jak moc je firma udržitelná a dávají těmto firmám i kolikrát přednost. Další pozornost je potřeba věnovat bankám, protože i ty sledují při žádostech o úvěr, zda je podnik udržitelný a vytváří nefinanční reporting.

V Tab. 11 jsou zobrazeny krátkodobé závazky ke společníkům. Tyto závazky se v roce 2021 více jak zdvojnásobily a v roce 2022 se drží na podobné částce.

Tab. 11: Krátkodobé závazky ke společníkům v tis. Kč

	2020	2021	2022
Krátkodobé závazky ke společníkům	40	89	90

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

4.5 Aktivity zvoleného podniku v rámci sociálního pilíře

Stejně jako v předešlých kapitolách i informace do kapitoly aktivity v rámci sociálního pilíře byly získány z webových stránek, autorčiných zkušeností v podniku a zejména z rozhovorů se zaměstnanci a majitelem firmy.

Na úvod této kapitoly je důležité zmínit, že firma Biopekárna Zemanka má vytvořený svůj vlastní Etický kodex, který popisuje minimální soubor pravidel, kterými jsou vázáni všichni zaměstnanci ve firmě. Etický kodex je v souladu s právními předpisy a odráží i obchodní zásady, kterými se ve firmě manažeři řídí.

Firma věnuje i pozornost firemní kultuře. Na měřením kvality firemní kultury používá nástroj od SocioRating Institue, která provádí analýzu sociálního prostředí a spokojenosti zaměstnanců. V Biopekárně Zemanka se do výzkumu zapojilo 100 % zaměstnanců a vyšel výsledek A+, který znamená vynikající vyhodnocení ve zkoumaných oblastech, jako jsou spokojenost, důvěra a zodpovědnost (Etický kodex Biopekárny Zemanka, 2020).

4.5.1 Vzdělávání a školení

Firma využívá systém ABRA Gen, kdy zaměstnanci z firmy ABRA Software pravidelně i příležitostně proškolují zaměstnance firmy Biopekárna Zemanka, kteří tento systém používají. Zaměstnanci mohou dávat i různé podklady pro zlepšení a zefektivnění práce a pak společně s vývojáři softwaru vymýšlení, jak tyto podklady vyřešit. Z pravidla se najde úspěšné řešení, které pak vývojáři představí a proškolí zaměstnance pekárny. Z autorčina působení ve firmě nutno podotknout, že systém je opravdu propracovaný a dělaný na míru, tudíž veškerá nová řešení jsou uskutečnitelná a zaměstnanci byli vždy srozumitelně proškolení.

Další vzdělávání probíhá ve formě workshopů a přednášek, kterých se zúčastňují všichni zaměstnanci podniku. Tyto přednášky a akce jsou zaměřeny na udržitelný rozvoj, jak šetřit životní prostředí v osobním životě, ekologii, novinky v těchto odvětví apod. Přednášky jsou dělány i formou zábavy a her, aby se mohli zapojit všichni zaměstnanci a vedli diskuze (A. Kadleček, osobní komunikace, 14. 2. 2024).

Dále firma podporuje zaměstnance v dodělávání si vyššího vzdělání a je ochotna poskytnout placené i neplacené volno na přípravu nejrůznějších zkoušek a na zkoušky jako takové.

Podnik Biopekárna Zemanka také pořádá přednášky a worshopy ve školách a exkurze ve vlastních výrobnách. A i tímto způsobem předává svoje know-how a pomáhá ostatním institucím, kteří se chtějí o udržitelném podnikání dozvědět více.

Níže jsou uvedeny celkové náklady na vzdělávání a rekvalifikaci zaměstnanců ve firmě Biopekárna Zemanka. V roce 2021 se tyto náklady zvýšily o 234 000 Kč a poklesl počet zaměstnanců ve firmě, čímž se náklady na vzdělávání na jednoho zaměstnance zvýšily téměř dvojnásobně.

Tab. 12: Náklady na vzdělávání zaměstnanců

	2020	2021	2022
Počet zaměstnanců	35	29	31
Celkové náklady na vzdělávání	388 000	622 000	631 000
Náklady na vzdělávání na jednoho zaměstnance	11 085,70	21 448,26	20 354,84

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

4.5.2 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Společnost Biopekárna Zemanka je vázána dle Zákonu č. 309/2006 Sb. o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci plnit závazky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Při nástupu nového zaměstnance do firmy probíhá školení BOZP (bezpečnost a ochrana zdraví při práci) a školení PO (požární ochrany). Tyto dvě školení probíhají ve firmě též každé dva roky pro všechny zaměstnance. Školení provádí externí bezpečností pracovník, který dohlíží na pracovní prostředí firmy a věnuje se též i pracovním zraněním. Dále každoročně podnik proškoluje své zaměstnance v první pomoci (A. Kadleček, osobní komunikace, 14. 2. 2024).

4.5.3 Rovné zacházení

Dle etického kodexu Biopekárna Zemanka (2020) je s každým zaměstnancem, ale i obchodním partnerem zacházeno rovnocenně bez ohledu na to, jakou má barvu pleti, pohlaví, stav, sexuální orientaci, handicap či náboženské zařazení. Ke každému je přistupováno s respektem a úctou, bez ohledu na dosažené vzdělání či pracovní zařazení.

Proti boji s diskriminací firma zaměstnává i zaměstnance, kteří pocházejí z národních menšin, momentálně jsou v podniku zaměstnáni lidi z Ukrajiny. Firma zaměstnává jak na hlavní pracovní poměr, zkrácený úvazek tak i brigádně na dohody. Pracovníci ve výrobě pracují na dvousměnný provoz, kdy ranní směna je od 6 hodin do 14 hodin a odpolední směna je od 14 hodin do 22 hodin. Zaměstnanci v administrativě pracují na jednosměnný provoz. Firma se snaží vyjít vstříc v pracovní době zaměstnancům, kteří mají děti nebo nějaké onemocnění. Se zaměstnancem se vždy snaží najít rozumné řešení, které vyhovuje oběma stranám. Může to být práce na jednosměnný provoz, zkrácený úvazek či home office (práce z domova), který je možný pouze v administrativě. Noční směny ve výrobě zavedeny nejsou a firma je ani zavést neplánuje. Je to pro majitele firmy až nejkrajnější řešení v případě, že ve výrobě zaměstnanci

nestíhali vyrábět a byl by velký propad v obratech ze zisku. Každý zaměstnanec má právo na propustky k návštěvě lékaře, úřadu či jiné instituce (Etický kodex Biopekárny Zemanka, 2020).

Firma je také součástí Charty diverzity, která je jediným koordinátorem Charty diverzity Evropské komisi v České republice. Diverzita znamená respekt k jedinečnosti každého z nás. Podnik se ztotožňuje s veškerými principy a body, které Charta prosazuje. Hlavními oblastmi, kterými se Charta diverzity (2024) zabývá, jsou: Rodiče v práci, Věk v práci, Ženy ve vedení, Mládí na trhu práce, Flexibilita v práci a LBGT (LGBT je zkratka, která označuje lesby, gaye, bisexuály a transgender osoby).

4.5.4 Motivační systém odměn

Majitel firmy se snaží motivovat své zaměstnance ve vykonání jejich práce. Jelikož nespokojenost zaměstnanců rostla a ostatní firmy v okolí nabízejí bohaté motivační systémy, i ve firmě Biopekárna Zemanka musely nastat změny. Každý pracovník může každý měsíc dosáhnout určité výši finanční odměny a také i mimořádné odměny. Tyto peněžní odměny vyplácí zaměstnavatel ve výplatní pásce. Díky těmto peněžním odměnám si pravidelně ředitel firmy sjednává s každým pracovníkem schůzku a vysvětluje mu, jak a proč má zrovna takovouto odměnu. Dále zaměstnavatel přispívá finanční částkou na stravování zaměstnanců a je zde možnost zvýhodněného stravování ve firmě (J. Zeman, osobní komunikace, 8. 2. 2024).

Z autorčino působení ve firmě, lze podotknout, že nově od roku 2023 zaměstnavatel přispívá finanční částkou na aktivity ve volném čase, a to formou poukazů do programu Benefit Plus. Každý měsíc je pracovníkovi poskytnuta určitá částka na jeho vlastní účet v tomto programu a může si zde vybrat z rozmanité nabídky na cestování, vzdělání, zdraví a jiné.

Dále také od 1.1.2024 mají zaměstnanci nárok na tzv. sick day, což znamená volný den, když se pracovníkovi udělá náhle špatně, tak si nemusí brát na odpočinek dovolenou, ale může si vzít tento volný den. O tento benefit byl ve firmě velký zájem, jelikož v ostatních podnicích je takový benefit už standardem (J. Zeman, osobní komunikace, 8. 2. 2024).

Mezi další benefity se mohou řadit teambuldingy nebo firemní aktivity v podobě vánočních večírků a oslav výročí firmy, kde veškeré občerstvení je zajištěno pro zaměstnance zdarma. Teambuldingových akcích se zaměstnanci zúčastňují rádi (osobní rozhovory, 14.3.2023), vždy je baví doprovodný program a mají možnost se mezi sebou opět více poznat a povídat si. Každý rok na konci roku jako poděkování dostane každý zaměstnanec vánoční dárek, nejčastěji v podobě lahve alkoholu a vánoční růže.

4.5.5 Dobrovolnický systém

Firma se zapojila do dobrovolnického systému, který vedení firmy připravovalo. Jedná se o pomoc druhým, v tom slova smyslu, že pracovníkům je umožněno v rámci pracovní doby 1x ročně dobrovolně vypomáhat v různých neziskových i ziskových organizací. Tyto organizace jsou založeny na dobrém skutu. První rok dobrovolnického dne byl uspořádán v roce 2021. V tento rok byl stmelující kolektiv velkou prioritou podniku. Ve firmě začali pracovat zaměstnankyně z Ukrajiny, které odešli ze své země kvůli válce. V roce 2023 se firma již po několikáté spojila s organizací Ochrana fauny ČR, která sídlí v nedalekém Hrachově (A. Kadleček, osobní komunikace, 8. 2. 2024). Obecně prospěšnou organizaci Ochrana fauny ČR (2024) je jednou z nejmodernějších záchranných stranic s ekocentrem v České republice. Tak v rámci dobrovolného dne tam zaměstnanci Biopekárny Zemanka vyrazili pomáhat. Pracovníci zde například skládali dříví, natírali lavičky a klece nebo pleli chodníky. Dle autorčina výzkumu tento den zaměstnance firmy baví a všichni ho chtějí opakovat každý rok.

4.5.6 Den otevřených dveří

Podnik každoročně (výjimkou byly covidové roky) pořádá Den otevřených dveří, který se pořádá o víkendu. Zahrnuje např. exkurzi provozu, možnost vyzkoušení ruční pečení sušenek, doprovodný program, program pro děti, prodejní podporu vlastních produktů a produktů lokálních eko/bio výrobců a další. Součástí tohoto dne jsou samozřejmě i zaměstnanci Biopekárny Zemanka, kteří se sami mohou rozmyslet, zda se zúčastní a budou i finančně ohodnoceni nebo se nezúčastní. Během takovýchto akcí se zaměstnanci mezi sebou i více poznávají. Na této akci jsou též podporovány lokální ekofarmáři jak již bylo zmíněno v kapitole 3.6.3 Rozvoj regionu. (A. Kadleček, osobní komunikace, 8. 2. 2024).

Autorka se ptala zaměstnanců firmy (osobní rozhovor, 13.3.2023), jak se jim tento den líbí, zda se zúčastňují rádi nebo jen z hlediska vyššího platu (odpracovaná sobota). Z odpovědí vyplynulo, že zaměstnanci se zúčastňují rádi, baví je i doprovodný program, zvou své rodiny a mají možnost je provést po svém pracovišti a ukázat jim, jaká je jejich náplň práce. Následující pracovní den ve firmě probíhá vyhodnocení Dnu otevřených dveří a píší se připomínky, co by se mohlo udělat příští rok jinak. Také se vyhodnocuje, zda byly v tento den navázány obchodní kontakty a zda je spolupráce uskutečnitelná.

V závěru této kapitoly je uvedena Tab. 13, která ukazuje souhrn aktivit ve všech třech pilířů, které ve firmě fungují. Důležité je, že tyto tři pilíře jsou navzájem propojeny a souvisejí spolu.

Tab. 13: Tři pilíře udržitelného rozvoje

Ekonomický pilíř	**Sociální pilíř**	**Environmentální pilíř**
poskytování kvalitních výrobků	motivační systém odměn pro zaměstnance	používání bio surovin
důraz na vybudování vztahů se zákazníky	důraz na vzdělání zaměstnanců	cirkulární ekonomika
jednání s dodavateli a investory	podpora pracujících matek s dětmi	šetrné hospodaření s materiálem
rozvoj regionu	kvalitní pracovní podmínky	šetrná výroba
důraz na vývoj nových produktů	bezpečnost a ochrana zdraví při práci	recyklovatelné obaly a bezobalové formy prodeje
odebírání surovin od místních ekofarmářů	Den otevřených dveří	energie z obnovitelných zdrojů
	dobrovolnický systém	

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

5 Zhodnocení stavu udržitelného rozvoje ve firmě a návrhy zlepšení

Tato kapitola se zaměřuje na zhodnocení stavu udržitelného rozvoje v Biopekárně Zemanka. Kapitola je rozdělena na samotné podkapitoly dle třech pilířů udržitelného rozvoje. Také u každého pilíře je navrženo případné zlepšení, jak by se firma v daném pilíři mohla zdokonalit.

5.1 Zhodnocení environmentálních aktivit

Jak již je zmíněno výše, firma Biopekárna Zemanka klade důraz na životní prostředí a svojí výrobou se ho snaží co nejméně zatěžovat. Spotřeba vody se za poslední roky pohybuje okolo 11 tisíc litrů za rok. Velkou pochvalou pro firmu je zpracování odpadu od jiných firem, recyklovatelnost vlastních obalových materiálů a vyprodukování odpadu z výroby a ostatní činnosti podniku. Co se týče spotřeby energie, nebylo firmou vysvětleno, proč přešla k jinému dodavateli elektřiny. A nyní neodebírá již 100% zelenou energii. Za poslední roky se spotřeba elektřiny z obnovitelných zdrojů pohybovala okolo 200 MWh ročně. Spotřeba elektřiny bez možnosti přejít na obnovitelné zdroje se v roce 2021 snížila a drží se okolo 56 MWh ročně. Uhlíková stopa ve firmě je nejvyšší z elektřiny, která se využívá hlavně ve výrobě.

Pro ještě větší podporu udržitelnosti, by firma mohla pořídit elektromobily. Sám majitel má pro své firemní i soukromé účely elektromobil, ale obchodní ředitel má pro firemní účely klasické auto, stejně tak jako firemní automobil pro převoz produktů mezi provozovnami z obce Petrovice a obce Oříkova. Uhlíková stopa je díky absenci fosilních paliv nulová, tudíž by firma snížila roční uhlíkovou stopu. Tyto elektromobily by byly nabíjeny z nabíjecí stanice pro elektromobily, kterou firma již má na budově u vstupu do firmy. Je zde i vymezené parkovací místo přímo pro elektromobil.

Nyní má firma na převoz palety produktů mezi provozovnami auto Mercedes-Benz Vito. Jelikož je pro firmu důležité, aby se do vozu vešla právě celá europaleta, jako vhodné řešení elektromobilu se naskytuje Mercedes-Benz eVito, které je velikostně stejné jako Vito, ale je to elektromobil. Cena takového nového vozu se pohybuje okolo 1 007 832 Kč. Při prodeji stávajícího vozu, by se náklady na nový elektromobil ponížily.

Dále by se firmě Biopekárna Zemanka nabízelo pořídit fotovoltaické panely, které by snížily náklady na elektřinu a přispěly ještě více k životnímu prostředí. Nabízí se to i z toho důvodu, že podnik od 1.1.2024 začal odebírat elektřinu, která není již 100% zelená. Fotovoltaické panely umožňují vlastní výrobu elektřiny přímo ze střechy podniku. Je zde ale otázka, zda se firmě do

roku 2027 podaří uskutečnit plán první zelené pekárny v Evropě. Jelikož nyní je kvůli nárůstu cen materiálu apod. tento cíl pozastaven, nabízí se řešení vybudovat fotovoltaické panely na nynější budově.

Sedlová střecha podniku je situována na východní a západní světové strany. Jelikož v podniku se ve výrobě pracuje na ranní a odpolední směny, nabízely by se zde fotovoltaické panely na obě strany střechy. Níže je navržena fotovoltaická elektrárna, která by mohla být vhodná pro firmu Biopekárna Zemanka.

Období, kdy fotovoltaická elektrárna nejvíce vyrábí energii je, když svítí slunce, tudíž je počítáno 7,5 měsíce v roce, a to v období poloviny března až konec října. Ve výpočtu je zahrnuto pouze toto období. Ostatní měsíce v roce již tolik nevyrobí, tudíž toto zanedbatelné množství nebude ve výpočtu hrát roli a ostatní energii by firma odebírala od dosavadního dodavatele energie.

Fotovoltaické panely se mohou instalovat pouze na provozovnu v Oříkově, spotřeba energie v Petrovicích je z celkové spotřeby odečtena (provozovna v Petrovicích je v nájmu). Též je odečtena spotřeba elektřiny za vytápění, jelikož fotovoltaická elektrárna přes zimu nevyrobí tolik energie, aby se vytopila celá budova. V období od poloviny března do konce října, které je bráno ve výpočtu, vytápění budovy není třeba.

Tab. 14: Výpočet spotřeby elektrické energie v provozovně Oříkov

spotřeba elektrické energie v provozovně Oříkov	174 MWh
spotřeba elektrické energie za jeden měsíc	14,5 MWh
spotřeba elektrické energie za období polovina března až konec října	108,75 MWh
spotřeba elektrické energie na jeden pracovní den v období od poloviny března až konec října	0,684 MWh
spotřeba elektrické energie na jednu hodinu pracovní doby	0,04275 MWh

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Počet pracovních dnů v období od poloviny března do konce října je 159 dní.

Ve výrobě se pracuje na ranní a odpolední osmihodinové pracovní směny (celkem 16 hodin).

Pro lepší přehlednost ve výpočtu, je převedena spotřeba elektrické energie na jednu hodinu pracovní doby z MWh na W → **42 750 W**.

Obr. 5: Okótovaná střecha firmy Biopekárna Zemanka

Zdroj: Vlastní zpracování dle mapy.cz, 2024

Jako vhodné panely by se navrhovala instalace panelů Canadian Solar 600 W Silver Frame.

Tab. 15: Parametry panelu

panel Canadian Solar 600 W Silver Frame	
výška	2,261 m
šířka	1,303 m
plocha	2,946 m^2

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Na sedlovou střechu podniku Biopekárna Zemanka se vejde **138** fotovoltaických panelů.

Níže je vypočteno, kolik je potřeba fotovoltaických panelů dle skutečné spotřeby elektrické energie ve firmě.

Tab. 16: Počet kusů panelů dle skutečné spotřeby elektrické energie ve firmě

hodinová spotřeba elektrické energie ve firmě	42 750 W
výkon jednoho panelu	600 W
účinnost panelu	21,20 %
skutečný výkon jednoho panelu	127,2 W
pokrytí spotřeby elektrické energie ve firme	336 ks

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Dle spotřeby elektrické energie ve firmě Bioepkárna Zemanka za období 7,5 měsíců by bylo potřeba 336 ks fotovoltaických panelů značky Canadian Solar 600 W Silver Frame. Jelikož na střechu podniku se takové množství panelů nevejde, bude následně ve výpočtu doby návratnosti brán výsledek výše, tzn. 138 ks fotovoltaických panelů.

Níže v Tab. 17 jsou vypočteny náklady na fotovoltaickou elektrárnu pro firmu Biopekárna Zemanka.

Tab. 17: Náklady na fotovoltaickou elektrárnu v Kč

	cena za 1 ks	**počet ks**	**cena celkem**
fotovoltaický panel Canadian Solar 600 W Silver Frame	3 445	138	475 410
střídač GoodWe SMT 50kW	89 020	2	178 040
solární hliníkový profil – 40x40 mm – délka 6,6m	1 299	60	77 940
spojovací materiál	x	x	15 000
elektroinstalační materiál (kabely, rozvaděče, …)	x	x	20 000
montáž	x	x	780 000
CELKEM	x	x	**1 546 390**

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

V kapitole 1.7 – Přínosy trvale udržitelného rozvoje pro organizaci bylo zmíněno, že firma může získat dotace na projekty zaměřené na energie z obnovitelných zdrojů. Dle webových stránek energosolar.cz (2024) je možné získat dotaci pro firmy na fotovoltaickou elektrárnu na pokrytí max. 50 % uznatelných výdajů.

V tomto případě budeme počítat, že firma Biopekárna Zemanka získá dotaci ve výši 50 %.

Náklady na fotoviltaickou elektrárnu s dotací činí **773 195,5 Kč**.

Další část výpočtu je zaměřena na dobu návratnosti investice. Nejdříve je vypočítáno, kolik vyrobí fotovoltaická elektrárna za období 7,5 měsíce, dále je přibližný součet ceny energie od společnosti Dobrá energie s.r.o. dle ceníku na webových stránkách (faktura od firmy Biopekárna Zemanka nebyla poskytnuta). Následně je vypočítána doba návratnosti investice na fotovoltaickou elektrárnu.

Fotovoltaická elektrárna za hodinu vyrobí 17 553,6 W (138x127,2).

Ve výpočtu je bráno, že na střechu budovy svítí slunce 14 hodin za den.

Tab. 18: Výroba elektrické energie fotovoltaické elektrárny

		výpočet
výroba elektrárny za jeden den	245,750 kWh	17,5536x14
výroba elektrárny za jeden měsíc	7 372,5 kWh	245,750x30
výroba elektrárny za období polovina března až konec října	55 293,75 kWh	7 372,5x7,5

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Pro zjednodušení, přehlednost a především pro výpočet doby návratnosti je 55 293,75 kWh převedena na MWh → 55,29375 MWh.

Níže v Tab. 18 je spočítaná cena spotřebované energie za MWh dle ceníku pro firmy s dobou neurčitou.

Tab. 18: Cena za MWh spotřebované energie

cena za nákup na trhu a zákaznický servis	471,9	Kč/MWh
cena za distribuované množství elektřiny	2 654,58	Kč/MWh
ostatní regulované ceny	856,46	Kč/MWh
daň z elektřiny	34,24	Kč/MWh
CELKEM	4 017,18	Kč/MWh

Zdroj: Vlastní zpracování dle ceníku Dobrá energie, 2024

Cena vyrobené elektřiny za období poloviny března až konec října, tj. 7,5 měsíce je **222 125,951 Kč** (55,294 x 4 017,18).

Doba návratnosti investice na fotovoltaickou elektrárnu je **3,48 roku** (773 195,5 / 222 125,95).

Firmě Biopekárna Zemanka by se investice za fotovoltaickou elektrárnu vrátila za 3,48 roku.

Dále se nabízí otázka tepelného čerpadla na vytápění a ohřev vody ve firmě. Pro vytápění výroby, skladů i kancelářských prostorů je vhodné vybrat tepelné čerpadlo země/voda, které je nejúčinnější a zahrnuje podlahové topení. Do výrobny a skladů se používá průmyslové podlahové vytápění. Do kancelářských prostorů se instaluje standartní podlahové topení. Jelikož by to na nynější budově znamenalo rozkopání podlah a uzavření výroby na nějakou dobu, vhodnější ale méně účinnější by bylo teplené čerpadlo vzduch/vzduch. Tepelná čerpadla vzduch/vzduch se vyrábějí jak na ohřev vzduchu v budově, tak i na ochlazení vzduchu jako klimatizace. Tato možnost by se zdála jako vhodnější i z důvodu možnosti klimatizace ve výrobě v místnosti s průmyslovými peci.

Do výrobních prostorů, které jsou rozděleny na 5 místností, by se nabízelo tepelné čerpadlo Panasonic pro 5 místnost, které umí vytápět i klimatizovat místnosti. Též by bylo vhodné jako vytápění do kanceláří a zasedací místnosti firmy, jelikož se jedná také o 5 místností. Takovýto typ čerpadla stojí 175 138 Kč za ks, k této ceně je nutné připočítat ještě dopravu a montáž. Jelikož nejsou známy tepelné ztráty budovy a spotřeba energie za vytápění, nebudou v tomto případě rozpočítány náklady na vytápění firmy a doba návratnosti.

Jako další zvýhodnění a zviditelnění podniku v rámci environmentálního pilíře by se naskytovala možnost přijetí normy ISO 14001. Cílem požadavků této normy je zajistit, aby společnost trvale podporovala svou provozní ochranu životního prostředí, stanovila si vlastní cíle pro její realizaci a snižovala negativní dopady své podnikatelské činnosti na životní prostředí, a to včetně hodnocení životního cyklu svých výrobků a služeb. Normu ISO 14001 může zavést jakkoliv velký podnik bez ohledu na obor svého podnikání. Certifikaci uděluje auditor z příslušné externí firmy (dgsglobal.com, 2014). Přijetí této normy ve firmě Biopekárna Zemanka by naskytovalo možnost další konkurenční výhody a zviditelnění podniku v rámci ochrany životního prostředí.

5.2 Zhodnocení ekonomického pilíře

Vývoj nových produktů je nedílnou součástí životnosti každého podniku. Firma vyrábí takové produkty, které jsou prospěšné pro život každého člověka a zároveň přinášejí ekonomický zisk. Důležitým aspektem tohoto pilíře je důraz na kladné vztahy s dodavateli, zákazníky i investory. Firma si zakládá na dobré pověsti a na pozitivních vztazích se stakeholdery. Další pozitivní aktivitou je, že se firma snaží odebírat suroviny od lokálních ekozemědělců a stále tyto kontakty

rozšiřovat. K čemuž se váže i rozvoj regionu Sedlčanska. Pozitivní je, že i přes to, že je firma malá, snaží se zapojovat do lokálních akcí tak, jako velké firmy z okolí. V posledních letech firma již zasílá svým odběratelům faktury, dodací listy apod. pouze elektronicky, čímž snížila náklady na tisk a ještě více podpořila životní prostředí. Ovšem při průzkumu firmy, si autorka všimla, že do tiskáren se nepoužívá recyklovaný papír, který tvoří alespoň 70 % sběrového papíru. Při zjišťování cen papíru, kdy autorka zhlédla ceny běžných kancelářských papírů a recyklovatelných papírů na e-shopu Officeo, je recyklovatelný papír levnější než běžný papír. Na této změně by firma ušetřila nějakou část nákladů na kancelářské papíry a ještě více by podpořila životní prostředí i takovouto maličkostí.

5.3 Zhodnocení sociálního pilíře

V aktivitách sociálního pilíře si podnik vede dobře. Majiteli a vedení firmy záleží na každém zaměstnanci. S každým zaměstnancem vede jeho nadřízený každý měsíc krátký rozhovor, kde může zaměstnanec říct své pocity spokojenosti či nespokojenosti, vedoucí zhodnotí jeho práci a následně vysvětlí výši jeho odměn. Firma musela kvůli nátlaku zaměstnanců rozšířit motivační systém, ovšem vedení s tím problém nemělo. Vedení firmy si uvědomovalo, že je zapotřebí motivační systém rozšířit o další odměny tak jako je to již standardem v ostatních podnicích. Také zavedlo dobrovolnické dny, které se zaměstnancům líbí a jsou s nimi spokojeni. Nástup novým zaměstnancům je snadnější v tom, že každý nový pracovník dostane svého mentora a může se na něj obracet. Což autorka hodnotí kladně, jelikož nový zaměstnanec ví na koho se obrátit. Také je kladně hodnocena úprava pracovní doby pro zaměstnance s dětmi apod. Další kladně hodnocenou aktivitou jsou školení a vzdělávání zaměstnanců. Školení i vzdělávání zaměstnanců probíhá velmi účinným způsobem. Dále také firma vhodným způsobem předává svoje know-how na různých přednáškách a workshopech ve školách a jiných institucích.

Jako návrh na zlepšení aktivit v rámci sociálního pilíře, by se naskytovaly aktivity, které více rozvíjí vědomosti zaměstnanců. Mohlo by se jednat například o cizojazyčné kurzy, zejména o angličtinu, která je nejvíce populární. Vhodném řešení by se na nabízel poukaz na půlroční kurz (případně např. 80 % slevu) do jazykové školy Absolute v Sedlčanech, který by zaměstnanci mohli dostat na konci roku jako dárek k Vánocům. Při průzkumu mezi zaměstnanci by o poukaz na anglický kurz byl zájem. Zájem projevili jak zaměstnanci z administrativy (krom dvou zaměstnanců, kteří aktivně angličtinu používají, ti projevili zájem o španělský jazyk), tak zaměstnanci z výroby i skladu.

Kurz angličtiny 1x100 min týdně pro začátečníky, který je vyučován v podvečerních hodinách, případně v dopoledních hodinách (dle směny zaměstnance), stojí na půl roku 4 900,- Kč na osobu. Bude-li bráno v úvahu, že majitel p. Zeman zaplatí celý kurz zaměstnancům, tak při počtu cca 30 zaměstnanců firmy by se náklady na tento kurz pohybovaly okolo 147 000 Kč. V jazykové škole Absolute v Sedlčanech by byla možná i množstevní sleva, která by o nějakou částku ponížila uvedené náklady, případně individuální rozvrh pro firemní kurzy.

Dalším benefitem, který by firma mohla poskytovat, je finanční benefit pracovního výročí. Tento benefit dostane zaměstnanec za odpracování každých pěti let ve firmě. Finanční částka se mu vyplatí ve výplatní pásce v uvedený měsíc, ve který do zaměstnání nastoupil. Za každých pět odpracovaných let by zaměstnanec dostal odměnu ve výši 5 000 Kč. Podobný benefit ve firmě již před dobou existoval, ale z neznámých důvodu byl zrušen a nebyl ničím nahrazen. Někteří zaměstnanci si ho stále pamatují a byli by rádi, pokud by se zavedl zpátky.

Dalším zlepšením v rámci sociálního pilíře by se naskytoval příspěvek na doplňkové penzijní spoření od zaměstnavatele. Tato částka by nemusela být nějak vysoká. Tento příspěvek by fungoval na takovém principu, že by si zaměstnanec dobrovolně přispíval na doplňkové penzijní spoření částkou 400 Kč a zaměstnavatel by mu přispíval 600 Kč. Částka 400 Kč by byla zaměstnanci stržena rovnou z výplatní pásky, aby neměli další starosti s posíláním finanční částky. Takto by majitel firmy pomohl svým zaměstnancům spořit na budoucnost, jelikož v dnešní době v regionu Sedlčany nejsou vysoké platy a mnoho lidí se obává své budoucnosti po skončení zaměstnání a nástupu do penze. Na penzijní spoření přispívá stát maximální částkou 340 Kč měsíčně 340 Kč (od 1.7.2024). Podmínkou na tuto maximální částku je, že spoření bude ve výši 1 700 Kč měsíčně. Pokud by každý zaměstnanec ve firmě Biopekárna Zemanka měl měsíční částku 1 000 Kč, státní příspěvek by činil 200 Kč, jelikož státní příspěvek je vždy ve výší 20%.

Tab. 19 ukazuje navýšení mzdových nákladů za předpokladu, že by firma přispívala na penzijní spoření 600 Kč měsíčně každému zaměstnanci. Mzdové náklady za rok 2022 činily 10 036 Kč. V roce 2023 je ve firmě 34 zaměstnanců na HPP.

Tab. 19: Navýšení mzdových nákladů

Mzdové náklady za rok 2022	Počet zaměstnanců v roce 2023	Mzdové náklady za rok 2023	Navýšení mzdových nákladů v %
10 036 000	34	244 800	**2,44**

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Z Tab. 19 je patrné, že mzdové náklady za rok 2023 by se navýšily o 2,44 % oproti nákladům za rok 2022.

5.4 Celkové zhodnocení reportingu udržitelnosti

Firma Biopekárna Zemanka již vydala tři reporty udržitelnosti, a to za roky 2020, 2021 a 2022. Nyní usilovně pracuje na reportingu za rok 2023. Celkový vzhled a rozložení reportingu je po grafické stránce provedeno velmi dobře. Avšak přes dobré zhodnocení reportingu by autorka navrhovala malé zlepšení.

V reportingu je vždy uvedena kapitola Lidé Biopekárny Zemanka, ale nebylo ještě v žádném reportu uvedeno, kolik zaměstnanců je ve vedení firmy, kolik v administrativě apod. V prvním reportu firmy se pouze uvádělo, kolik ve firmě pracuje žen, kolik mužů a jejich věkové rozpětí. Do kapitoly Lidé Biopekárny Zemanky v reportu udržitelnosti za rok 2023 by bylo vhodné tuto informaci doplnit. Stačil by k tomu malý graf, který by byl okomentován pouze pár slovy. Vhodný by byl například koláčový graf, který je znázorněn na Obr. 6 a ukazuje, že v roce 2023 byli ve vedení firmy 2 zaměstnanci, v administrativě 6 pracovníků, ve skladě 5 a posledních 21 zaměstnanců bylo zaměstnáno ve výrobě.

Obr. 6: Grafické znázornění počtu zaměstnanců rozdělených dle pracovních pozic

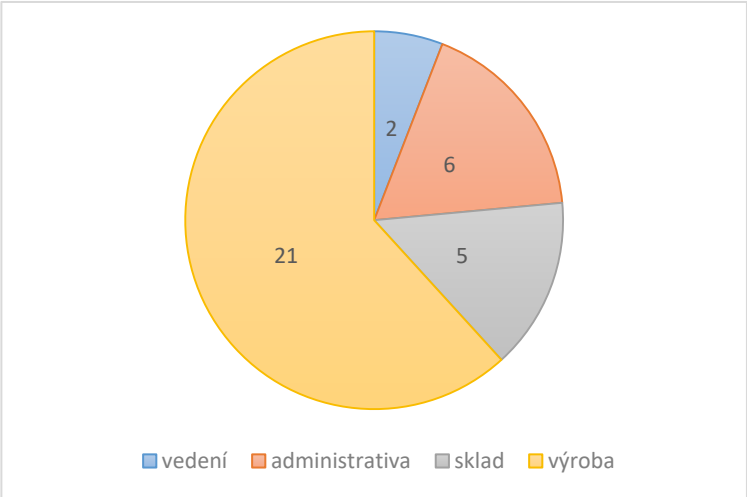

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Pokud by firma měla zájem, následně by mohla uvést, kolik žen a kolik mužů pracuje na těchto pozicích. Celkově se za rok 2023 jedná o 34 zaměstnanců. Jako jednou z možností se nabízí opět grafické znázornění, například dle Obr. 7, který ukazuje, že ve vedení firmy se jedná se o 2 muže, kterými jsou majitel p. Zeman a obchodní ředitel p. Kadleček. Další muži, kteří ve

firmě pracují, jsou zařazeny na pozicích v administrativě a skladu. Následně v administrativě pracuje 5 žen. Ve skladu jsou zaměstnány 4 ženy a ve výrobě 21 žen.

Obr. 7: Grafické znázornění počtu žen a mužů dle pracovních pozic

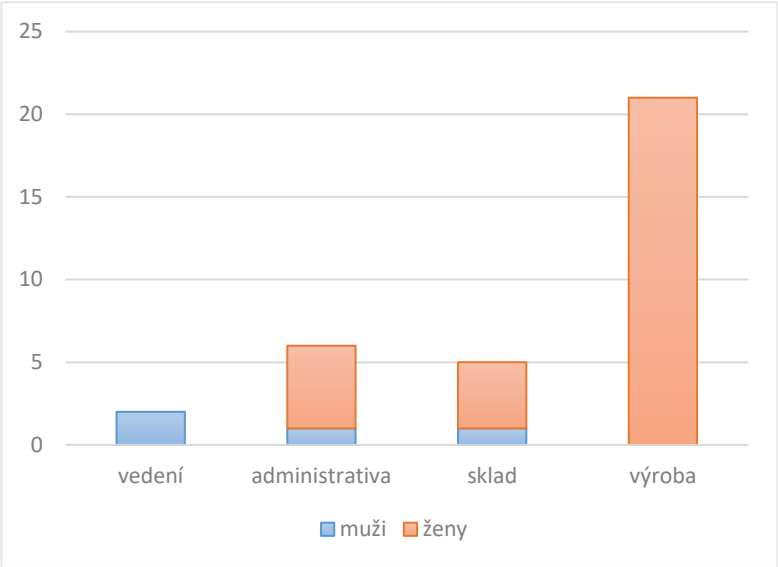

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

Celkově by autorka doporučila firmě lepší zakončení reportu udržitelnosti, jelikož žádný z reportingů není nijak ukončen. Vhodným zakončením by se navrhovalo stručné shrnutí cílů na další rok/y, případné poděkování zaměstnancům, kteří se podíleli na splnění dosavadních cílů. Nabízelo by se opět krátké zakončení, které by napsal sám majitel firmy Jan Zeman.

Závěr

Tématem diplomové práce je Reporting trvale udržitelného rozvoje ve vybraném podnikatelském subjektu. V první části práce, která představila teoretické poznatky trvale udržitelného rozvoje, cíle udržitelného rozvoje OSN, vymezení pojmů jako je reporting trvale udržitelného rozvoje, a další, je zřejmé, že čím dál více musí organizace brát zřetel svého působení na životní prostředí. K tomuto tématu se vážou i právní předpisy, které musí některé organizace splňovat a v budoucnu se očekává splnění i u všech ostatních organizací v České republice. V práci byl představen podnik Biopekárna Zemanka s.r.o., který byl vybrán pro zpracování praktické části. V této části práce je uveden vztah firmy v souladu k principům trvale udržitelného rozvoje. Tento podnik se zavázal k plnění cílů udržitelnosti OSN, výrobu i provoz má uzpůsobený k co nejmenšímu zatížení životního prostředí. Ve firmě začaly fungovat i principy cirkulární ekonomiky v potravinářství, a je tak prvním podnikem, který cirkulární ekonomiku v potravinářství začal provozovat.

Dalším cílem práce byla analýza současného stavu reportingu udržitelného rozvoje ve firmě Biopekárna Zemanka. Podnik nemá zákonnou povinnost nefinanční reporting zveřejňovat, avšak ze své vlastní iniciativy report udržitelnosti zveřejňuje na svých webových stránkách. Reporting udržitelného rozvoje zahrnuje všechny tři pilíře udržitelného rozvoje. Ve firmě byly vydány reportingy za roky 2020, 2021 a 2022. Nyní se pracuje na reportingu za rok 2023.

V rámci analýzy současného stavu reportingu udržitelného rozvoje dle těchto tří pilířů. Aktivity spadající do environmentálního pilíře jsou v podniku Biopekárna Zemanka následující: spotřeba vody ve výrobě, odpadová politika, spotřeba energie, uhlíková stopa a spotřeba materiálu. Co se týče spotřeby vody a jejího šetření, ve firmě nebyl zpozorován dramatický nárůst spotřebované vody. Do odpadové politiky byl zařazen vyprodukovaný plastový, papírový a smíšený odpad, který firma třídí a následně ho odváží technické služby. Firma využívá i bezobalového prodeje, kdy výrobky balí do zálohovaných vratných boxů, kdy každý rok ušetří stovky kilogramů papíru a plastu, ve kterých by jinak výrobky byly zabaleny. Společnost odebírala 100 % zelenou energii v provozně Oříkov, ale od letošního roku přešla k jinému dodavateli energie a již neodebírá 100 % zelenou energii. Majitel firmy si pořídil elektromobil, čímž výrazně snížil uhlíkovou stopu firmy. Vyprodukované přímé emise ve firmě jsou z ostatní automobilů a z elektřiny. Co se týče spotřeby materiálu, firma využívá pouze 100 % recyklované obalové materiály, kdy byl největší meziroční nárůst v letech 2020/2021, kde byl též výrazně navýšen export výrobků do zahraničí.

Aktivity, které spadají do ekonomického pilíře, jsou rozvoj nových produktů, spolupráce s lokálními dodavateli a odběrateli, rozvoj regionu, kladné vztahy s investory. Mezi posledními na trh uvedenými novými produkty byly výrobky cirkulární ekonomiky, které mají velký úspěch. Ve firmě se nyní zaměstnanci zabývají vývojem nových produktů, kterými budou produkty s obsahem proteinu vyšší než 17 %. Firma spolupracuje a podporuje lokální dodavatele a odběratele a snaží se navázat co nejvíce spolupráce mezi lokálními ekozemědělci a navzájem je propojovat. Společně s těmito ekofarmáři pořádají různé akce, a tím podporují i místní rozvoj regionu. Dále také majitel firmy vystupuje na místních slavnostech a dalších akcích. Mezi další ekonomickou aktivitou by se daly zařadit kladné vztahy s investory.

Firma Biopekárna Zemanka má sepsaný svůj vlastní Etický kodex, na kterém si zakládá. Do sociálních aktivit v podniku spadá vzdělání a školení zaměstnanců, kde ve firmě i mimo ní probíhají různá školení, vzdělávací akce a firma podporuje zaměstnance v dodělání vyššího vzdělání. Dále probíhá školení bezpečnosti ochrany a zdraví při práci a školení požární ochrany. Rovné zacházení je ve firmě samozřejmostí bez vlivu na pracovní zařazení. Ve firmě probíhají stmelovací akce, dále také dobrovolnické dny, kde se zaměstnanci navzájem dále poznávají a pomáhají jiným institucím. V podniku také byl zaveden nový motivační systém odměn, ve kterém zaměstnavatel přispívá finanční částkou na aktivity ve volném dni. Další novinkou je zavedení sick day. Frima dále také pořádá každoročně Den otevřených dveří, kde se setkává s potencionálními dodavateli, odběrateli a dalšími.

Poslední části práce je zhodnocení stavu reportingu a jsou zde navržena vhodná zlepšení dle tří pilířů udržitelného rozvoje. V rámci environmentálního pilíře je v práci navrženo pořízení dalšího elektromobilu na převoz surovin a produktů mezi provozovnami. Dále je v této kapitole nastíněn výpočet nákladů a doby návratnosti na fotovoltaické panely. V práci je spočítána spotřeba elektrické energie ve firmě, dále je uvedeno kolik panelů se na střechu firmy vyjde, je vybrán konkrétní typ panelů, je spočítána skutečná výroba fotovoltaických panelů dle spotřeby elektrické energie firmy a následně jsou vypočteny náklady na fotovoltaickou elektrárnu a doba návratnosti. Z výpočtu vyšlo, že náklady na fotovoltaickou elektrárnu v případě získání 50 % dotace, by se firmě vrátily za 3,48 roku. Dále je navrženo tepelné čerpadlo na vytápění firmy.

V ekonomickém pilíři je firmě navrženo používání 100 % recyklovatelného papíru na tisk, jinak zde není co vytknout.

V sociálním pilíři je firmě navržen ještě lepší motivační systém odměn pro své zaměstnance. Jsou zde uvedeny možnosti, které by firma mohla poskytovat. Jednou z ní je například

příspěvek na doplňkové penzijní spoření pro své zaměstnance, kde je uvedena i tabulka s navýšením mzdových nákladů, pokud by zaměstnavatel přispíval 600 Kč měsíčně. Dalším benefitem se naskytuje finanční částka za pracovní výročí, která ve firmě dříve fungovala, ale není známo, proč se zrušila. V podniku by byl zájem i o jazykové kurzy, které se vedou v jazykové škole v Sedlčanech.

Celkový vztah firmy k udržitelnosti ve je eminentní. Ve firmě je vidět, že i řadové zaměstnance ve výrobě zajímá udržitelnost a dopad působení firmy na životní prostředí. Zhodnocení reportingu udržitelnosti ve firmě Biopekárna Zemanka autorka hodnotí kladně. Doplnila by pouze více informací o zaměstnancích firmy a lepší zakončení reportu, které by mohl napsat sám majitel firmy, stejně jako úvodní slovo.

Seznam použitých zkratek

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CR	Cestovní ruch
CSR	Corporate Social Responsibility
ČR	Česká republika
EAN	European Article Number
ECI	Indikátory stavu životního prostředí
EPI	Indikátory environmentálního pilíře
ESG	Environment, Social, Governance
EU	Evropská unie
GRI	Global Reporting Initiatice
HDP	Hrubý domácí produkt
HPP	Hlavní pracovní poměr
IFS	International Food Standard
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
LGBT	Lesby, gayové, bisexuálové, transgender osoby
MIT	Massachusetts Institute of technology
MPI	Indikátory řízení environmentálního pilíře
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NFRD	Non-Financial Reporting Directive
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OPI	Indikátory profilu provozu
OSN	Organizace spojených národů
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PO	Požární ochrana
SDGS	Cíle udržitelného rozvoje OSN

Použitá literatura

Asociace společenské odpovědnosti (2023). *SDGs*. Dostupné 12.11.2023 z https://www.spolecenskaodpovednost.cz/sdgs/

Asociace společenské odpovědnosti (2024). *NEZÁVISLÉ SROVNÁNÍ SPOLEČNOSTÍ PODLE ESG*. Dostupné 09.3.2024 z https://www.spolecenskaodpovednost.cz/esg-rating/

Biopekárna Zemanka (2022a). *BPS TOP Odpovědná firma 2022*. Dostupné 20.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/blog/bps-top-odpovedna-firma-2022

Biopekárna Zemanka (2022b). *A je to tady! Můžeme slavit*. Dostupné 20.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/blog/a-je-to-tady-muzeme-slavit

Biopekárna Zemanka (2022c). *ESG reporting vs Strategie udržitelnosti - jaký je mezi nimi rozdíl a jaké příležitosti přináší*. Dostupné 07.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/blog/esg-reporting-vs-strategie-udrzitelnosti-jaky-je-mezi-nimi-rozdil-a-jake-prilezitosti-prinasi

Biopekárna Zemanka (2023a). *O nás*. Dostupné 12.11.2023 z https://www.biopekarnazemanka.cz/o-nas

Biopekárna Zemanka (2023b). *Ocenění GREEN BRANDS*. Dostupné 20.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/blog/oceneni-green-brands

Biopekárna Zemanka (2023c). *SME EnterPRIZE 2023*. Dostupné 20.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/blog/sme-enterprize-2023

Biopekárna Zemanka (2023d). *Sustainability Star 2023: „Vyšly" první české a slovenské hvězdy udržitelnosti*. Dostupné 20.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/blog/sustainability-star-2023-vysly-prvni-ceske-a-slovenske-hvezdy-udrzitelnosti

Biopekárna Zemanka (2024a). *Produkty*. Dostupné 13.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/produkty

Biopekárna Zemanka (2024b). *Udržitelnost*. Dostupné 13.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/udrzitelnost

Businessinfo.cz (2008). *Společenská odpovědnost firem*. Dostupné 3.3.2024 z https://www.businessinfo.cz/navody/spolecenska-odpovednost-firem-pruvodce/

Businessinfo.cz (2023). *Většina malých firem nezná nefinanční reporting. Je příležitostí nebo přítěží?* Dostupné 12.3.2024 z https://www.businessinfo.cz/clanky/vetsina-malych-firem-nezna-nefinancni-reporting-je-prilezitosti-nebo-pritezi/

Cime (n.d.). *Udržitelné zemědělství*. Dostupné 3.4.2024 z https://www.cime.cz/o-nas/udrzitelne_zemedelstvi/

Consolidated Set of the GRI Standards 2021

Cr2030 (2023). *STRATEGICKÝ RÁMEC ČESKÁ REPUBLIKA 2030*. Dostupné 19.11.2023 z https://www.cr2030.cz/strategie/

Český statistický úřad (2014). *UDRŽITELNÝ ROZVOJ V ČESKÉ REPUBLICE*. https://www.czso.cz/csu/czso/13-1134-07-2006-1_2___strategie_udrzitelneho_rozvoje_eu

Český statistický úřad (2019). *Ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců*. Dostupné 12.3.2024 z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&katalog=31737&pvo=ORG06D#w=

Český statistický úřad (2023). *Nakládání s odpady*. Dostupné 6.4.2023 z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZPR19&pvokc=&katalog=30842&z=T#w=

Dgsglobal (2024). *Certifikace ISO 14001*. Dostupné 5.4.2024 z https://www.dqsglobal.com/cs-cz/certifikace/certifikace-iso-14001?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwiMmwBhDmARIsABeQ7xRYUfwlFercgffFzWCUGC_wW7LwdIo6Q7joFPVs1yyOirvQZj6_HaIaApdAEALw_wcB

Diverzita.cz (2024). *Co děláme*. Dostupné 16.3.2024 z https://diverzita.cz/cs#co-delame-v-diverzite

Dobrá energie (2024). *Ceníky elektřiny*. Dostupné 2.4.2024 z https://www.dobra-energie.eu/ceniky-elektriny/

Etický kodex. (2020). *Etický kodex Biopekárny Zemanky s.r.o*.

eur-lex (2016). *SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ*. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM%3A2016%3A739%3AFIN

Flagshipimpact (2015). *Historie Udržitelného Rozvoje*. https://flagshipimpact.com/tpost/fzhoje4je1-historie-udritelnho-rozvoje

Flashipimpact.com (2016). *První standardy udržitelnosti*. Dostupné 25.03.2024 z https://flagshipimpact.com/tpost/a1ie50nde1-prvn-standardy-udritelnosti

Globalreporting.org (2024). *Continuous improvement*. Dostupné 12.3.2024 z https://www.globalreporting.org/standards

Gošová, V. (2011). *Udržitelný rozvoj*. Metodický portál RVP. https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/U/Udr%C5%BEiteln%C3%BD_rozvoj

GRI 3: Material Topics 2021
Mezřický, V. (2005). *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Portál Publishing.

Hospodářská komora Praha 1 & Flagship CSR Consultancy (2017). *CSR a udržitelný rozvoj v podnikání – proč, co a jak*. Dostupné 12.3.2024 z https://www.hkpraha1.cz/wp-content/uploads/2017/09/CSR-Manua%CC%81l-HKP1_Flagship.pdf

Hyršlová J. & Kubáňková M. (2015). *Reporting udržitelného rozvoje – Historie a perspektivy*. Univerzita Pardubice.

Justice.cz Veřejný rejstřík a sbírka listin: *Biopekárna Zemanka s.r.o.* Dostupné 12.11.2023 z https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24firma=&nazev=Biopek%C3%A1rna+Zemanka&ico=&obec=&ulice=&forma=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WITH&jenPlatne=PLATNE&typHledaniSpolku=ALL

Kašparová K. & Kunz V., (2013). *Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování*. Grada Publishing

Kolektiv Konsorcia SPROR Plus (2007). *Cestovní ruch a udržitelný rozvoj*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné 4.4.2024 z https://mmr.gov.cz/getmedia/b973337b-cccc-42a3-9d19-2b23356dcff2/getfile15_1.pdf

Komora auditorů České republiky (2024). *Pro koho je povinný nefinanční reporting*. https://www.kacr.cz/pro-koho-je-povinny-nefinancni-reporting

Koten, L. (2021). *4 pilíře udržitelnosti*. Bio-mapa. Dostupné 3.4.2024 z https://www.bio-mapa.cz/nejen-pro-firmy-4-pilire-udrzitelnosti-bio-mapa/

Kratochvílová, Z. (2019). *5 příznaků udržitelné firmy*. Asociace malých a středních podniků. Dostupné 7.4.2024 z https://amsp.cz/5-priznaku-udrzitelne-firmy/

Kunz, V. (2012). *Společenská odpovědnost firem*. Grada Publishing

Macháč O. (2003). *Reporting jako součást informačního systému podniku*. Systém online. https://www.systemonline.cz/clanky/reporting.htm

Martin (2024). *ESG není převlečené CSR. Proč je to dobře a v čem je rozdíl?* Fair Venture. Dostupné 7.4.2024 z https://fairventure.cz/blog/esg-neni-prevlecene-csr-proc-je-to-dobre-a-v-cem-je-rozdil/

Ministerstvo životního prostředí (2023). *Udržitelný rozvoj*. Dostupné 12.11.2023 z https://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj

Ministerstvo životního prostředí (n.d). *Udržitelná energetika a doprava*. Dostupné 3.4.2024 z https://www.mzp.cz/cz/udrzitelna_energetika_doprava

Mušková, K. (2018). *Udržitelný rozvoj – základní teze*. Prezentace připravena pro vzdělávání zaměstnanců kanceláře MAS Rozkvět, z.s.

Nová, K. (2021). *Produkty dle principů cirkulární ekonomiky ve vybraném subjektu*. [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni]. Digitální knihovna Západočeské univerzity v Plzni. https://otik.zcu.cz/handle/11025/45362

Oficiální portál rady kvality ČR (2024). *CSR v ČR*. Dostupné 3.3.2024 z https://www.narodniportal.cz/spolecenska-odpovednost-organizaci/csr-v-cr/

Ochrana fauny České republiky (2024). *Kdo jsme*. Dostupné 13.2.2024 z https://www.ochranafauny.cz/

OSN (2023a). *Cíle udržitelného rozvoje*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/

OSN (2023b). *Konec chudoby*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/1-vymytit-chudobu-ve-vsech-jejich-formach-vsude-na-svete/

OSN (2023c). *Konec hladu*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/konec-hladu/

OSN (2023d). *Zdraví a kvalitní život*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/zdravi-a-kvalitni-zivot/

OSN (2023e). *Kvalitní vzdělání*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/kvalitni-vzdelani/

OSN (2023f). *Rovnost mužů a žen*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/rovnost-muzu-a-zen/

OSN (2023g). *Pitná voda, kanalizace*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/pitna-voda-kanalizace/

OSN (2023h). *Dostupné a čisté energie*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/dostupne-a-ciste-energie/

OSN (2023i). *Důstojná práce a ekonomický růst*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/dustojna-prace-a-ekonomicky-rust/

OSN (2023j). *Průmysl, inovace a infrastruktura*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/prumysl-inovace-a-infrastruktura/

OSN (2023k). *Méně nerovností*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/mene-nerovnosti/

OSN (2023l). *Udržitelná města a obce*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/udrzitelna-mesta-a-obce/

OSN (2023m). *Odpovědná výroba a spotřeba*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/odpovedna-vyroba-a-spotreba/

OSN (2023n). *Klimatická opatření*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/klimaticka-opatreni/

OSN (2023o). *Život ve vodě*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/zivot-ve-vode/

OSN (2023p). *Život na souši*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/zivot-na-sousi/

OSN (2023q). *Mír, spravedlnost a silné instituce*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/mir-spravedlnost-a-silne-instituce/

OSN (2023r). *Partnerství ke splnění cílů*. https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/partnerstvi-ke-splneni-cilu/

Průvodce podnikáním (2022). *Udržitelnost a cirkulární ekonomika mohou být pro společnosti významnou konkurenční výhodou*. Dostupné 4.3.2024 z https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/udrzitelnost-jako-konkurencni-vyhoda/

Průvodce podnikáním.cz (2023). *1. díl: Co je ESG a proč je důležité?* Dostupné 1.3.2024 z https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/co-je-esg/

Pwc.com (n.d.). *Nefinanční/ESG reporting*. https://www.pwc.com/cz/cs/sluzby/sustainability/nefinancni-esg-reporting.html

Report udržitelnosti Biopekárny Zemanka. (2020). Dostupné 8.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/udrzitelnost

Report udržitelnosti Biopekárny Zemanka. (2021). Dostupné 8.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/udrzitelnost

Report udržitelnosti Biopekárny Zemanka. (2022). Dostupné 8.3.2024 z https://www.biopekarnazemanka.cz/cs/udrzitelnost

Sachs, D. J., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G., & Woelm, F. (2021). *SUSTAINABLE DEVELOPMENT REPORT 2021*. Cambridge University Press.

Smelík, L. (2021). *Úspory v průmyslu 2021: Jak na udržitelný rozvoj firem?* Vše o průmyslu. Dostupné 9.4.2024 z https://www.vseoprumyslu.cz/inspirace/konference-seminare-a-skoleni/uspory-v-prumyslu-2021-jak-na-udrzitelny-rozvoj-firem.html

Společně udržitelně (2022a). *Jak na nefinanční reporting*. Dostupné 4.2.2024 z https://spolecne-udrzitelne.cz/aktuality/legislativa/jak-na-nefinancni-reporting

Společně udržitelně (2022b). *Udržitelná doprava v praxi*. Dostupné 3.4.2024 z https://www.spolecne-udrzitelne.cz/aktuality/inovace/udrzitelna-doprava-v-praxi/

Společně udržitelně (2024). *Dotace*. Dostupné 2.4.2024 z https://www.spolecne-udrzitelne.cz/dotace/

Společně udržitelně.cz (2022). *Jak na nefinanční reporting*. Dostupné 28.2.2024 z https://spolecne-udrzitelne.cz/aktuality/legislativa/jak-na-nefinancni-reporting

Svobodová, J. (2010). *Indikátory udržitelného rozvoje*. Metodický portál RVP. https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/U/Udr%C5%BEiteln%C3%BD_rozvoj/Strategie_udr%C5%BEiteln%C3%A9ho_rozvoje/Indik%C3%A1tory_udr%C5%BEiteln%C3%A9ho_rozvoje

Trello (2019). *SDG plakát bez emblému OSN*. https://trello.com/b/Z3Mm3crs/grafiky-sdgs-2019-update

Tuvsud.com (2023). *UDRŽITELNOST A NEFINANČNÍ REPORTING - PŘÍPRAVA NA NOVOU EVROPSKOU LEGISLATIVU*. Dostupné 12.1.2024 z https://www.tuvsud.com/cs-cz/informacni-centrum/blog/cz/udrzitelnost-a-nefinancni-reporting?__cf_chl_tk=Jf8CkxhVq1KpTSz9RW.2Z_Bo3xiVZmGIZPw7VOZR9v8-1711193122-0.0.1.1-1749

Týden udržitelnosti (2023). *Co je udržitelný rozvoj*. Dostupné 6.7.2023 z https://www.tydenudrzitelnosti.cz/o-projektu/

Úřad práce (2024). *Měsíční statistická zpráva leden 2024*. Dostupné 4.4.2023 z https://www.uradprace.cz/documents/37855/4735767/M%C4%9Bs%C3%AD%C4%8Dn%C3%AD_S%C4%8CK_01_2024.pdf/2b3cde9b-e7b2-1b31-ae19-c7bb782209ab

Úřad vlády ČR & Odbor pro udržitelný rozvoj. (2017). *Strategický rámec Česká Republika 2030*. Polygrafie Úřadu vlády ČR

Úřad vlády ČR (2004). *Strategie udržitelného rozvoje ČR*. https://www.databaze-strategie.cz/cz/urad-vlady/strategie/strategie-udrzitelneho-rozvoje-cr-2004?typ=struktura

Úřad vlády ČR (2010). *Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR*. https://www.databaze-strategie.cz/cz/mzp/strategie/strategicky-ramec-udrzitelneho-rozvoje-cr-2010?typ=struktura

Valinová, E. (2018). *Indikátory udržitelného rozvoje*. Statistika a my. https://www.statistikaamy.cz/2018/12/04/indikatory-udrzitelneho-rozvoje/

Vaněček, V. (2006). *DOBROVOLNÉ PODNIKOVÉ ZPRÁVY o vztahu k životnímu prostředí, o zdraví a bezpečnosti, a o udržitelném rozvoji*. Ročník XIV, číslo 1/2006. Praha: Ministerstvo životního prostředí

Vaněček, V. (2006). *DOBROVOLNÉ PODNIKOVÉ ZPRÁVY o vztahu k životnímu prostředí, o zdraví a bezpečnosti, a o udržitelném rozvoji*. Ministerstvo životního prostředí. Dobel.

Veřejný rejstřík a sbírka listin (2024). *Výpis z obchodního rejstříku*. https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=160961&typ=PLATNY

Vláda České republiky (2022). *Strategie Evropa 2020*. https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/hospodarske_politiky_eu/strategie_evropa_2020/strategie-evropa-2020-193925/#

Vrabcová, P. (2011). *Udržitelné podnikání v praxi*. Grada Publishing.

Wikipedia (2023). *Udržitelný rozvoj*. https://cs.wikipedia.org/wiki/Udr%C5%BEiteln%C3%BD_rozvoj

Wikipedia.org (2023). *Udržitelná energie*. Dostupné 3.4.2024 z https://cs.wikipedia.org/wiki/Udr%C5%BEiteln%C3%A1_energie

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

Zákon č. 541/2020 Sb. Zákon o odpadech

Zázvorka, P. (2007). *Udržitelný rozvoj z hlediska historie*. Časopis stavebnictví. https://www.casopisstavebnictvi.cz/clanky-udrzitelny-rozvoj-z-hlediska-historie.html

Seznam tabulek

Tab. 1: Informace o firmě 35
Tab. 2: Spotřeba vody ve výrobě v litrech 45
Tab. 3: Odpad v tunách 46
Tab. 4: Spotřeba energie 47
Tab. 5: Uhlíková stopa 48
Tab. 6: Spotřeba materiálu v tunách 49
Tab. 7: Spotřeba materiálu vztažená procentuálně na výrobky 49
Tab. 8: Meziroční nárůst spotřebovaného materiálu 49
Tab. 9: Tržby z prodeje v tis. Kč 50
Tab. 10: Krátkodobé pohledávky a závazky z obchodních vztahů v tis. Kč 52
Tab. 11: Krátkodobé závazky ke společníkům v tis. Kč 53
Tab. 12: Náklady na vzdělávání zaměstnanců 55
Tab. 13: Tři pilíře udržitelného rozvoje 58
Tab. 14: Výpočet spotřeby elektrické energie v provozovně Oříkov 60
Tab. 15: Parametry panelu 61
Tab. 16: Počet kusů panelů dle skutečné spotřeby elektrické energie ve firmě 62
Tab. 17: Náklady na fotovoltaickou elektrárnu v Kč 62
Tab. 18: Cena za MWh spotřebované energie 63
Tab. 19: Navýšení mzdových nákladů 66

Seznam obrázků

Obr. 1: Udržitelnost znázorněná Vennovým diagramem 8
Obr. 2: Vývoj problematiky udržitelného rozvoje 16
Obr. 3: Cíle udržitelného rozvoje 18
Obr. 4: Přímé emise 48
Obr. 5: Okótovaná střecha firmy Biopekárna Zemanka 61
Obr. 6: Grafické znázornění počtu zaměstnanců rozdělených dle pracovních pozic 67
Obr. 7: Grafické znázornění počtu žen a mužů dle pracovních pozic 68

Abstrakt

Kožmínová, K. (2024). *Reporting trvale udržitelného rozvoje ve vybraném podnikatelském subjektu*. [Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: cíle udržitelného rozvoje OSN, nefinanční reporting, pilíře udržitelného rozvoje, trvale udržitelný rozvoj

Předložená diplomová práce se zaměřuje na vymezení problematiky trvale udržitelného rozvoje, jeho historický vývoj, závazku České republiky k plnění cílů udržitelného rozvoje OSN. V práci jsou představeny tři hlavní pilíře udržitelného rozvoje, které jsou obsaženy v reportingu trvale udržitelného rozvoje organizací. Je zde vymezena zákonná povinnost podniků zveřejňovat nefinanční reporting. Také je uveden rozdíl mezi pojmy ESG a udržitelností. Praktická část práce je zaměřena na firmu Biopekárna Zemanka s.r.o., která je v práci představena. Firma byla zvolena na analýzu současného stavu reportingu, zhodnocení a následné navržení zlepšení ve všech třech pilířů udržitelného rozvoje.

Abstract

Kožmínová, K. (2024). *Reporting of sustainable development in a selected business entity*. [Diploma Thesis. University of West Bohemia].

Key words: non-financial reporting, pillars of sustainable development, Sustainable Development, UN Sustainable Development Goals

The submitted diploma thesis focuses on the definition of the issue of sustainable development, its historical development, the commitment of the Czech Republic to the fulfillment of the UN's sustainable development goals. The work presents three main pillars of sustainable development, which are contained in the reporting of sustainable development of organizations. The legal obligation of companies to publish non-financial reporting is defined here. The difference between the concepts of ESG and sustainability is also presented. The practical part of the work is focused on the company Biopekárna Zemanka s.r.o., which is presented in the work. The company was chosen to analyze the current state of reporting, evaluate and subsequently propose improvements in all three pillars of sustainable development.